

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Anden behandling af lovforslag nr. L 78: Forslag til lov om ændring af lov om opkrævning af indkomstskat for personer m.v. (kilde-skat) og skattekontrolloven. (Elektroniske skattekort og selvangivelse af aktieindkomst). Af skatteministeren (Carsten Koch). (Fremsat 14/11 97. Første behandling 25/11 97. Betænkning 26/11 97).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Forhandling om redegørelse nr. R 3: Kulturministerens redegørelse om kulturpolitik af 4. november 1997.

(Redegørelsen anmeldt 4/11 97. Redegørelsen givet 4/11 97. Meddelelse om forhandling 5/11 97).

Forhandling

Søren Hansen (S):

Den kunstneriske frihed er grundlaget for den eneste ordentlige kulturpolitik, men der er et par forudsætninger. Den ene er, at vi i praksis har evne til at stå politisk vagt om den kunstneriske frihed, og den anden er, at vi yder den økonomi, der skal til for at gøre begrebet om den kunstneriske frihed til en konkret størrelse.

I den forbindelse vil jeg gerne rose et flertal, et stort flertal, her i Folketinget, som trods hårdt pres med laserlysstråler og rådne svin i Esbjerg

og skrotbunker på Kongens Nytorv, og hvad der nu ellers dukker op af gode eksempler på den kunstneriske frihed, alligevel har rygstykker store nok, ranke nok, til at stå imod presset. Det er muligt, at der kan hæves gevinster på at hyle med i forargelsens kor, men gevinsten er ynkkelighedens. En aktiv kulturpolitik har man aldrig, tror jeg, kunnet tjene stemmer på, men der er det, der er bedre end stemmer på valgdagen.

Demokratiet har overtaget kunstmæcenernes rolle, kongernes, kejsernes, fyrsternes og kirkenes rolle. Nu skal demokratiet vise, at vi har kvalitet, at vi har styrke til at løfte opgaven, at vi har tilstrækkelig brede skuldre og en tilstrækkelig rank ryg til at løse opgaven ordentligt.

Vi er kun 5 millioner mennesker til at passe på den danske kunst, den danske kultur og det danske sprog. Der er ingen, der hjælper os med at løse den opgave. Tværtimod er vi under et hårdt pres fra bl.a. den amerikanske kommercielle medie- og underholdningsindustri. De står ikke vagt om det danske sprog eller den danske kultur. De vil give pokker i den. De vil tjene penge på os i stedet for.

Det er nu, som det er, men de skal have modspil, skal de – et ordentligt, kvalificeret dansk alternativ, både når det gælder bøgerne, filmen, teatret, tv, radio og det hele. Det er det modspil, vi skal yde i den kamp.

Nu viser det sig, at de unge ikke længere bare bruger 2 eller 4, 5 eller 6 men 7 timer om dagen foran skærmen på film, på tv-serier, på computerspil osv. 95 pct. af det, de sidder dér og får ind i hovedet, kommer fra den amerikanske medieindustri, og kun 5 pct. kommer fra os selv. Hvis vi vil give dansk kultur og dansk sprog en chance, så skal der sættes ind på dette område. En stor fond har været nævnt. Jeg vil gerne rejse det som noget, vi bør interessere os overordentligt alvorligt for.

Et par bemærkninger om den aktuelle debat om finansieringsformen, lidt om vægtrningen mellem støtten til kunstproduktion og formidling og så lidt om fornyelse:

Fællesfinansieringen, altså dér, hvor stat og kommune tager hinanden i hånden for at løfte en opgave, har vist sig at være fremragende. Mange eksempler er der på det. Jeg tror f.eks. ikke, at det havde været muligt at få hele sagen omkring musikskolerne til at blive så lykkelig en historie, som det er blevet til, hvis ikke vi havde taget hinanden i hånden. Landets meget,

meget gode kulturminister i sin tid, Niels Mathiasen, sagde – blandt mange kloge ting – at en aktiv kulturpolitik er den bedste socialpolitik. Musikskolerne er et godt eksempel på det.

Med hensyn til diskussionen om støtte henholdsvis til kunstproduktion og til formidling synes jeg, meget af den debat er en pseudodebat. Uden det ene går det andet ikke og omvendt.

Det er hævdet, at når 75 pct. af befolkningen er brugere af et eller flere kulturtilbud, så skal vi være tilfredse, men der er jo altså 25 pct. tilbage, så jeg synes ikke, vi bare sådan uden videre kan være tilfredse. Der er kun en tredjedel af befolkningen, der får fornøjelse af teatret, endnu færre af koncerterne. Vi skal ikke stille os tilfreds med mindre end det bedste, selv om det bedste er svært eller måske helt umuligt at opnå. Uden høje mål når vi kun halvt.

Kunsten uden kulturformidling betyder, at kunstnerne isoleres i deres høje, smalle elfenbensstårne kun til fornøjelse for de få udvalgte som i de gode, gamle dage; men de gode, gamle dage var jo ikke så gode endda. Vi vil have kunsten ud, for kunsten er så god, den er så vigtig, at vi alle skal have en reel chance for at nyde frugterne af dens indsats. Jeg har ikke lyst til at forære fanden noget som helst og især ikke de sidste – og det er de sidste, han vil få, hvis ikke vi sørger for at tage ordentligt hånd om denne her opgave.

Så om fornyelse: Det er helt fint, det er helt fint. Vi skal kigge efter i sømmene osv., men vi skal passe på, at vi ikke nedbryder ordentlige, gode ordninger i vores forsøg på bare at ville forny og forandre. Jeg tror, vi gør en bedre gerning ved at passe på og værne i stedet for at bryde ned. Det er slet ikke sådan, at det, der har nogle år på bagen, nødvendigvis ikke er godt. Jeg minder om Mozart, Carl Nielsen er heller ikke så dårlig, og der er mange andre gode eksempler på, at selv om man har nogle år på bagen, så kan man godt være god. Det kan teaterforeningerne også; det kan kulturformidlingen; det kan kunstforeningerne, landsdels-scenerne, landsdelsorkestrene osv.

Rapporten om de skabende kunstners indtægtsforhold bekræfter, hvad vi mente at vide i forvejen om deres elendige indkomster. Nu gør vi oven i købet under næste punkt på dagsordenen et forsøg på at rette lidt op med iværksætterordninger og flere penge til Kunstfonden.

Men kunstnerne må også tage sig selv i nakken. Det kan ikke nytte noget, de kommer ren-

dende og beklager sig over manglende indtægt og samtidig beklager sig over, at de skal arbejde gratis med udstillinger osv. Jeg vil henvise kunstnerne til, hvad smedene og murerne gjorde i sidste århundrede, da de ikke havde ordentlige arbejdsforhold. Vel, det var besværligt, men de knyttede næven, og de rettede ryggen og sagde: Vi vil have ordentlige arbejdsforhold. Det må danske kunstnere også gøre, selv om det kan gøre ondt i en periode.

Om København og provinsen: København gør meget godt og fornuftigt, men det gør provinsen også. Havde nogen for 10 år siden forestillet sig, at vi kunne komme på verdensarenaen, oven i købet med noget så elitært som Wagners »Ringene«? Men det kom vi, fordi der var Cristofoli i Århus, fordi der var et orkester, og fordi der var sangere. Der var ingen, der havde troet det, men når vi kom det, så er det et godt lille eksempel på, at det, der spirer ude omkring, skal vi være meget, meget opmærksomme på. Er Schaufuss-balletten i Holstebro sådan et eksempel? Er Kunstmuseet i Århus et andet af den slags eksempler, som vi skal være meget opmærksomme på?

Og så til sidst et par korte bemærkninger: At Kulturfonden skal ændres til en udviklingsfond, er helt fint.

Om Det Kgl. Teater vil jeg gerne sige til Københavns Kommune: Tag nu og tænk jer ordentligt og grundigt om, inden I træffer en beslutning. Flertal – også i dette hus – kan være skrøbelige; det ser vi så sent som i dagens aviser. Øresundsregionen giver os en enorm chance for at markere denne del af landet og hele landet og Norden i forhold til Berlin, Hamburg og andre af de kulturelle centre. Den skal udnyttes.

Og om de regionale kulturforsøg: Vi venter spændt på, hvornår forsøgskommunerne ofrer tilstrækkelig mange kræfter og tilstrækkelig meget mod, for ellers bliver der ikke noget ud af de forsøg.

Så om finansieringen: Vi skal være fantastisk varsomme med at sende kultur- og kunstkroerne ud uden at hegne dem ordentligt ind. Vi har set, hvordan det går på biblioteksområdet, hvor nogle kommuner ryger helt i bund, når vi bare siger: Det er op til jer, det er op til de lokale beslutninger. Det er godt nok nogle steder, og mange steder er det fremragende, men det går helt i bund andre steder. Den går ganske enkelt ikke. Det drejer sig både om kulturbevillinger, det drejer sig om biblioteker, og det drejer sig

om andre ting. Derfor skal vi mere end spise brød til, før vi går videre ad den vej. De uligheder, der er tale om her, er ikke bare uligheder, det er uantagelige skævheder, som må give os anledning til alvorlige overvejelser.

Om bibliotekerne: Vi har lige fået den nye rapport, som viser, hvilke vanskeligheder vi står over for på biblioteksområdet. Min melding skal være, at basisydelse skal være gratis, og der bliver heller ikke noget med årskort som barriere for, at folk kan få oplevelser, viden og inspiration fra landets biblioteker. Til gengæld er der ingen tvivl om, at for den del af biblioteksydelse, som først og fremmest erhvervslevet kan gå ind og skumme fløden af, skal der betales. Og så er der en gråzone, som vi er indstillet på at drøfte nøjere.

Kulturbestemmelserne har bevæget sig i den rigtige retning gennem nogle år, gennem en hel del år faktisk. Vi synes, at den linje skal fortsætte. Når den kan fortsætte, så er der et par områder, der står i front. Det er ikke mindst filmen. Her har vi en række talenter, både når det drejer sig om instruktørsiden, og når det drejer sig om skuespilsiden, og de kan noget, som vi ville kunne udnytte langt, langt bedre, hvis de fik nogle flere økonomiske ressourcer, og hvis vi fik nogle flere indgange til filmområdet. Det vil jeg nævne. Mediepolitikken over for de unge er et andet af de områder, der er grund til at vi kaster os over.

Jeg vil meget hellere være med til, at vi retter blikket mod de områder, som er nye, som er uprøvede, frem for at vi retter kommaer i den eksisterende lovgivning.

Formanden:

Så er der bedt om korte bemærkninger af hr. Jan Køpke Christensen og fru Margrete Auken.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Nu skal vi jo tage det stille og roligt her fra Folketingets talerstol, men jeg må nok sige, at hr. Søren Hansens indlæg her på nogle punkter i hvert fald kan ophidse Fremskridtspartiet.

Jeg synes, det er under al kritik at sige, at sådan noget, som vi så på Rådhuspladsen, de rådne svin i Esbjerg og laserlyset er hovedeksempler på kunst. Jeg vil godt sige, at for Fremskridtspartiet er det ikke eksempler på god kunst. Den kunstneriske frihed bliver ødelagt af den kunststøtte, der gives til en hel masse kunstnere i dette land, en livsværk støtte, og det

må der gøres op med efter Fremskridtspartiets mening.

Jeg synes faktisk, at det er groft, og jeg vil godt sige til hr. Søren Hansen, der jo selv reklamerer med, at han er sølvsmed, at når det er en rigtig sølvsmed som hr. Søren Hansen, så får man kun sin vare solgt, hvis det er en god vare, man har lavet. Men her i dette land kan man altså – selv om det er dårlig kunst som de rådne svin i Esbjerg – få kunststøtte til sådan noget, og det synes jeg er under al kritik. Det er en svinestreg over for borgerne, synes jeg, og det synes jeg man burde debattere mere her i dag.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det havde jeg nu ikke tænkt mig, men derimod vil jeg godt rose den socialdemokratiske ordfører for i forbindelse med omtalen af Det Kgl. Teater at gøre opmærksom på Københavns placering i Ørestadsområdet, hvor byen faktisk har et større opland end Hamburg og Berlin. Tænk, hvis man nu fik den vinkel ind i diskussionen om Det Kgl. Teater, så det ikke blev et spørgsmål om, hvis tur det var, eller om det var synd for den ene eller for den anden, men et spørgsmål om, hvad det er, København og Danmark har brug for.

Det er jo det, jeg synes er vældig godt nu, og jeg er meget tilfreds med, at hr. Søren Hansen også siger, at det er en vinkel, vi skal have ind i denne her diskussion: at det skal være hovedstadens virkelige markering, og så skal det have international betydning. Og det kan vi jo, hvis det er det, der satses på, og det, som Socialdemokratiet ønsker sig – det tror jeg sådan set også det er – og hvis vi får lov til at diskutere det forfra og gøre det i denne sal i stedet for ved kaffemøder.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Til hr. Køpke Christensen: For en del år siden var der en kunstner – ja, de er jo gale, mange af dem – som minsandten slagtede en hest og så syltede den. Det er den samme kunstner, som nu har lavet noget af det smukkeste, der er præsteret her i huset i mange år, nemlig gulvet ude i Provianthuset.

Det er for resten også den samme kunstner, som Dansk Industri bad om at løse opgaven, da de skulle give dronningen, majestæten, deres gave til hendes 50 års fødselsdag.

Det er et godt eksempel på, at man skal ud på kanterne for at præstere det sublime. Og alle eksempler på, at magthavere har villet låse dem fast, kunstnerne, har vist sig rædselsfulde. Rædselsfulde!

Til fru Margrete Auken siger jeg kun tak for de venlige bemærkninger, og jeg vil sige, at jeg ser altså også masser af spændende muligheder i at løfte vores region. Det er der masser af muligheder for. Der er ikke kun én løsning. Der er mange løsninger.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Mange af disse kunstnere, siger hr. Søren Hansen, er jo gale. Det skal jeg ikke kunne sige; det er hr. Søren Hansens ord. Men jeg vil da i hvert fald helt klart erkende, at nogle af de værker, der bliver lavet, er galmandsværk. Det må jeg nok erkende. Og hvorfor ikke gøre op med disse ting, når det drejer sig om livsvarige ydelser til disse kunstnere? Det, jeg godt vil ind på, er, om hr. Søren Hansen mener, at det er rigtigt, at man skal blive ved med at give livsvarige ydelser til kunstnere, der efter hr. Søren Hansens mening jo i visse tilfælde er gale, når de udfører kunst. Det synes jeg er en flot erklæring fra Socialdemokratiets ordfører på det her område, at han synes, at der er visse former for kunst, der er galmandsværk.

Jeg kunne også godt tænke mig at spørge hr. Søren Hansen om en anden ting. Jeg ved godt, at det er ikke én, der er på kunststøtte, men vi har jo lige haft en debat omkring det her selv-mordsbillede, der nu bliver brugt som reklame. Er det også kunst efter hr. Søren Hansens mening? Det er der altså nogle, der påstår, også socialdemokrater. Dog vil jeg så rose erhvervsministeren, der tog afstand fra det. Det er noget, man ikke kan undgå at få smækket i ansigtet, når man ser dagblade, og når man færdes på offentlige steder. Mener hr. Søren Hansen, at det er rimeligt, at man skal belemres med sådan noget, eller er det sådan, at hr. Søren Hansen mener, at det skal være lukket inde visse steder, f.eks. på kunstmuseer, og så kan de, der er velstillede, betale for at gå ind og se sådan noget?

Formanden:

Hr. Søren Hansen for en kort bemærkning og dernæst fru Ester Larsen som ordfører.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Jeg vil koncentrere mig om det, der har med kunst og kultur at gøre. Det er det, den her debat handler om.

Når jeg siger gale, så er det en hædersbetegnelse. Der er grå mænd nok, der er grå damer nok. Det er fra dem, der træder ved siden af, træder ud på kanten, vi skal hente det nye åndedræt. Så når jeg bruger betegnelsen gal, er det en hædersbetegnelse.

Vi har jo set eksempler i læssevis på, hvordan vi stak fingrene i ørerne, da Knudaage Risager skrev sin musik, da Carl Nielsen gjorde det, da Beethoven og Mozart gjorde det osv., og hvordan man brændte bøgerne af dem, vi nu forherliger. Martin Andersen Nexø kunne ikke sælge sin »Pelle Erobreren« i sin tid. Der er masser af eksempler på ting, som har fået kæmpe stor betydning for os alle sammen – måske med få undtagelser, men for mange af os – som har vist sig at have kæmpebetydning for os. Det er fint, at vi har styrke og kraft til at sige ordentlig tak til de mennesker, som har givet os gevinster på det lange sigt.

Ester Larsen (V):

Regeringen lægger uhyre forsigtigt op til denne kulturdebat. Redegørelsen indeholder en række betragtninger, almindeligheder og smukke ord, som det er overordentlig vanskeligt for ikke at sige umuligt at være uenig i. Hvem kan f.eks. modsige, at Danmark skal være et godt land at leve i, og at de frivillige foreninger spiller en stor og betydningsfuld rolle i kultur- og samfundslivet i Danmark?

Venstre er naturligvis enig i sådanne selvindlysende betragtninger. Venstre er også enig i betragtninger om, at ytringsfriheden er en fundamental menneskeret og et bærende princip i kulturpolitikken. Hvem deler ikke dette syn?

Jeg vil godt advare lidt imod den opfattelse, at ytringsfriheden skulle være afhængig af offentlig kunststøtte, som det antydes i redegørelsen. Det kan aldrig blive knægtelse af ytringsfriheden at undlade offentlig støtte til et projekt.

Venstre er også enig i betragtningen om, at det ikke kan tages for givet, at markedsvilkårene giver kunsten og kulturlivet det fornødne rum. Det er jo netop det forhold, der legitimerer al offentlig kulturstøtte overhovedet.

Den livsverden, der er danskernes, er præget af den folkelige kulturs styrke og ikke mindst

dens karakter. Vi skal derfor fortsat have brede og gode rammer for den folkelige kultur, der favner umådelig vidt. At skabe rammer og rum for den folkelige kultur er ikke en opgave for markeds kræfterne alene, men de kulturelle aktiviteter, som markedet notorisk kan klare, skal markedet naturligvis klare.

De offentlige midler til kunst skal som hovedprincip bruges på det, markedet ikke kan klare, og som alligevel har offentlig interesse og betydning. Det drejer sig primært om den skabende kunst. Her bør man nok holde sig for øje, at når det drejer sig om at skabe kunst, så er talentmassen reelt begrænset. Det er de få, der skaber kunst, og nogle er bedre end andre.

Det er ikke en offentlig opgave at fastholde et stort antal mennesker som fuldtidskunstnere på offentlig understøttelse. Det kan være en offentlig opgave at belønne den skabende kunstner, som yder bidrag på højt kunstnerisk niveau. Det er selve grundideen bag Statens Kunstfond.

Venstre står bag Statens Kunstfond, men finder ikke aktuelt nogen baggrund for at udvide antallet af livsvarige ydelser. Venstre er enig i princippet om, at Kunstfondens tildelinger til støtteværdige kunstnere finder sted på grundlag af uvildige kvalitetsvurderinger. Da de danske kulturmiljøer imidlertid er ret små, lurer der til stadighed en mistanke om og en risiko for indspisthed. Som et værn herimod ville det være formålstjenligt at inddrage udenlandsk kompetence i Kunstfondens forskellige udvalg. En sådan internationalisering ville både kunne sikre niveau og perspektivering.

Venstre finder det værdifuldt, at samfundet giver gode uddannelsesmuligheder for talentfulde unge inden for musik, billedkunst, filmkunst m.m. Vi finder det også vigtigt, at der gives færdiguddannede og autodidakter mulighed for at opnå arbejdslegater, så talentets bærekraft kan afprøves. Legatet kunne modsvares af en ydelse fra kunstnerens side. Det kunne ske i form af levering af et værk, en præstation eller lign. Men vi vender os imod den tankegang, at det er en offentlig opgave at sikre forsørgelse i videre omfang.

Venstre ønsker til gengæld at sikre skabende kunstnere bedre muligheder for at leve af deres kunst. Enhver kunstner foretrækker vel at leve af sin kunst frem for af offentlige ydelser. Man kan således sikre skabende kunstnere med svingende og stærkt spredte indtægter mod skatteplyndring. Det kan ske ved at indføre konjunkturudligning.

En fremadrettet kunstpolitik bør også stimulere sponsorering af kunst og øge efterspørgslen gennem f.eks. skattefradrag for visse kunstkøb og for kunst donationer til museer m.m.

Penge kan ikke fremkalde kunst pr. automatik. Det turde være ret indlysende, men nu er i det i hvert fald efterprøvet i virkelighedens verden. Kulturfonden har demonstreret det med stor tydelighed. Når kulturministeren er nået til den erkendelse, er det al respekt værd at stille forslag om at nedlægge Fonden. Kulturfonden byggede på den illusion, at der findes et væld af kunstnerisk kvalitet i folkehavet, som ville dukke frem, når blot der blev kastet masser af penge ud i det; men sådan forholder det sig ikke. Pengene blev godt nok kastet ud, men der kom ingen kunst ud af det. Penge fremkalder som allerede nævnt ikke kunst pr. automatik.

I stedet for at tage konsekvensen af de indvundne erfaringer og blot nedlægge Fonden lægges der nu op til, at der skal skabes en ministeriel udviklingsfond. Med Kulturfonden ville man støtte samspillet mellem den folkelige og den professionelle kunst. Det førte til et virvar af projekter på et overordentlig betænkeligt kvalitetsniveau.

Det skal nu være anderledes. Nu skal det være det nye, det anderledes eller bare det, der går på tværs, der skal fremmes. Ministeren er tilsyneladende meget optaget af det eksperimenterende. Det påpeges, at den særlig interessante udvikling for kunsten ligger i samarbejdet på kryds og tværs mellem kunstarter, medier og videnskab. Ja, det kan da godt tænkes, at det kan være rigtigt. Kan hende, at det er rigtigt, men med en sådan særlig tilskudsmulighed er jeg overbevist om, at vi vil se projekter designet lige præcis over denne specielle læst alene for at åbne vejen til pengene.

Man kan også bekymre sig over redegørelsens opfattelse af Kulturministeriets placering i forhold til fornyelse i kunsten. Her bygges der på besynderlige forestillinger om, at kunstens forhold til fornyelse, experiment og kvalitet kan fastlægges ministerielt. Det er en ubehageligt central rolle, ministeren har tiltænkt sig selv her i prioriteringen af udviklingsveje for kunsten.

Redegørelsen fremhæver, at kulturpolitik skal bygge på et decentraliseringsprincip. Det er vi enige i. Venstre har derfor støttet loven om regionale kulturforsøg, og vi indgår gerne i seriøse drøftelser om ændret arbejdsfordeling mellem stat, amter og kommuner. Men hvis det

alene skal være et dække over en kulturel skævvridning af landet, er vi ikke så interesserede. Jeg vil gerne understrege, at det er det seriøse, der har vores interesse. Vi forstår således ikke udtalelser som følgende citat af ministeren fra Jyllands-Posten forleden:

»Det er frugtesløst at blive ved at diskutere, om Det Kgl. Teater kan ligge i Lemvig. Nej, det kan det ikke.«

Til redegørelsens formulering: »Tillige er det efterhånden relativt enkelt og billigt at bevæge sig rundt i landet, så alle har de kulturelle tilbud inden for rækkevidde,« er vel kun at sige, at lige præcis det samme argument kan benyttes til fordel for en spredning af de nationale kulturinstitutioner.

Ministeren peger i denne sammenhæng også på uklarheder og inkonsekvens omkring provinspuljens benyttelse. Men at ophæve provinspuljen, alene fordi forvaltningen var skandaløs, er da en ulogisk konsekvens.

Den tidligere kulturminister havde den frimodighed at snuppe penge, der i finansloven direkte var reserveret til investeringer i provinsen, til at finansiere et nyt indgangsparti til Zoologisk Have i København. Jeg håber, at vi fremover vil blive forskånet for tilsvarende despekt for den kulturelle jævnbyrdighed i forholdet mellem provins og hovedstad og for yderligere københavneri.

Ministerens postulat om en diskussion om placering af Det Kongelige Teater i Lemvig overraskede som sagt mange. Her venter den hele by og det halve land spændt på regeringens løsningsbidrag til den heftige og pågående diskussion om Teaterfuglens placering på Kgs. Nytorv.

Princippet om decentralisering har for øvrigt været håndhævet på en ret speciel måde i ministerens håndtering af dette byggeri. Det pres, regeringen har forsøgt at lægge på det folkevalgte bystyre, har været enormt. Med trusler om, at det var Teaterfuglen eller ingenting, har kulturministeren mast på for at få Borgerrepræsentationen til at godkende byggeriet. Da det kneb, udskød ministeren sagen i håb om, at kommunevalget ville ændre holdningerne.

Det håb er der ikke meget der tyder på vil gå i opfyldelse. Dagens debat vil derfor være en helt oplagt anledning for regeringen til at meddele Københavns Kommune, om det fortsat er regeringens politik, at Teaterfuglen er *tilbudet*, og at regeringen ikke vil arbejde for at finde en anden løsning på Det Kongelige Teaters proble-

mer, hvis Borgerrepræsentationen lader projektet falde.

(Kort bemærkning).

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Fru Ester Larsens bemærkninger om Det Kongelige Teater og nybyggeriet overraskede mig en del. Fru Ester Larsen fremstillede det, som om det var regeringen alene, der ønsker at gennemføre det byggeri, som har været undervejs i 4 år. Jeg vil minde fru Ester Larsen om, at det er en beslutning, som fem partier står bag, heriblandt partiet Venstre, som fru Ester Larsen tilhører, og som spillede en meget aktiv rolle, da man indgik forliget, også om udbygningen af et nyt skuespilhus ved Det Kongelige Teater på Kgs. Nytorv.

Jeg har forsøgt at kvalificere byggeriet i forhold til de indvendinger, der er kommet fra den københavnske lokalbefolkning, og når jeg nu om kort tid fremsender det reviderede forslag til Københavns Borgerrepræsentation, går jeg ud fra, at vi i respekt for det lokale folkestyre får Borgerrepræsentationen til at se på det nyfremsatte tilpassede projekt og så da beslutte, om der kan dispenseres fra lokalplanen.

Sker det, sker det på vegne af de fem partier, der står bag forliget, og som ønsker en udbygning af Det Kongelige Teater på Kgs. Nytorv.

Jeg må spørge fru Ester Larsen, om de udsagn, der er kommet herfra, er en antydning af, at Venstre er på vej væk fra dette forlig. Hvis det er tilfældet, er det bare et vink, så vil jeg indkalde forligspartierne og høre, om vi stadig væk er i gang med et fælles projekt. Jeg troede, man vidste, hvor man havde Venstre. Jeg er ved at være i tvivl.

(Kort bemærkning).

Ester Larsen (V):

Det kan godt være, vi skal repetere historien omkring planlægningen af udbygningen af Det Kongelige Teater.

Den forrige kulturminister fremlagde et projekt, hvor forudsætningerne var, at de tre kunstarter skulle forblive samlet, og at det kunne lade sig gøre på teatrets matrikel.

Venstre har længe været optaget af at løse Det Kongelige Teaters problemer. Derfor stod vi bag den konservative kulturminister, der arbejdede på at løse teatrets problemer, men som manglede støtte fra oppositionen. Den situation ville vi ikke bringe den socialdemokratiske regering i. Derfor har vi givet tilsagn

om, at vi fortsat gerne vil løse Det Kongelige Teaters problemer.

Vi har registreret, at der har været en meget stor modvilje i København, at københavnernes ikke ønskede den udformning, som man var nået frem til. Det, der lå i mit spørgsmål, var: Er det sådan, at regeringen fastholder bevillingen til Det Kongelige Teater? Jeg har undervejs utallige gange givet udtryk for, at Venstre står bag bevillingen. Jeg har i forligskredsen prøvet på, at vi skulle nyvurdere sagen; det har der ikke været stemning for. Der er ingen tvivl om, at Venstre fortsat ønsker Det Kongelige Teaters problemer løst, men helst på en måde, som tjener teatrets opgavevaretagelse, og som accepteres af borgerne i den by, hvori huset skal ligge.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Mange tak for den historiske gennemgang – overordentlig spændende. Det har nu ikke meget med sagen at gøre.

Tak for meldingen om, at Venstre fortsat gerne vil have løst Det Kongelige Teaters problem, men har det noget som helst med sagen at gøre? Det, der har med denne sag at gøre, er, at vi, efter at have drøftet sagen igennem en lang periode, bøjede os mod hinanden, fandt et flertal, som kan løse den opgave, vi står over for.

Står Venstre bag den aftale, eller står Venstre ikke bag den aftale? Det er spørgsmålet.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det er ministerens påberåbelse af respekten for det lokale folkestyre, som jeg synes er lige på kanten af at være kvalm.

Da vi i sin tid i SF prøvede at få det her gjort til en lovsag og simpelt hen få en anlægslov om det her, blev vi afvist, ikke mindst fra regeringens side, ikke mindst fra Socialdemokratiets side – må jeg så også sige til hr. Søren Hansen – med, at det ville være manglende respekt for det lokale selvstyre. Jeg synes måske, det var en lidt tynd begrundelse at sige, at det hele skulle ende i en lokalplandebat. Men det klamrede man sig til på det tidspunkt.

Da så kulturministeren, som åbenbart bliver gennet lidt rundt i manegen af forskellige, finder ud af, at nu har han altså pligt til at køre det her igennem, går han ud og knægter det lokale selvstyre, så det simpelt hen er en pinlighed uden lige. Og jeg ved, at rundt om i kredsene siger man: Hvad er det, den mand gør? Hvad er

det, den mand gør? Han tror, at han bare sådan kan flytte på det og så håbe på et bedre resultat efter borgerrepræsentationsvalget.

Det lokale folkestyre har så også svaret igen ved at sammensætte en borgerrepræsentation, som jeg synes at kulturministeren nu skulle tage at være en lille smule lydhør over for.

Så vil jeg godt rose Venstres ordfører for, at man ikke bare har været lydhør over for det lokale folkestyre, men også over for argumenter, hvor altså Kulturministeriet stort set har været argumenteresistent.

(Kort bemærkning).

Ester Larsen (V):

Jeg synes, det har været ubehageligt at følge de mange trusler, der fra regeringspartierne side har været rettet mod Borgerrepræsentationen i København. Man har sagt, at hvis man ikke accepterede den model, der var til behandling, fik man ikke noget.

Jeg efterlyser, på hvilken baggrund man er kommet med disse trusler, når Venstre og for øvrigt også Det Konservative Folkeparti har udtalt, at man fortsat ønsker en løsning af teatrets problemer.

Jeg synes, det har været upassende. Det har været lige så upassende som de afsløringer, der har været om, hvorfor og hvem der har lovet hvem, hvor teatret skulle bygges.

Men Venstre står fortsat ved, at vi ønsker teatrets problemer løst på den måde, som bedst sikrer opgavevaretagelsen.

(Kort bemærkning).

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg ved ikke, hvad det er for trusler, fru Margrete Auken og fru Ester Larsen taler om. Der har været forhandlet om det her projekt. Vi har tilpasset det i respekt for de indvendinger, der er kommet. Lokalt bearbejder vi et nyt projekt nøjagtig som enhver parcellusejer, der vil bygge sig en ny garage, er nødt til at tilpasse sig, hvilke krav der nu er til bygningsreglementer, og hvad der er af ønsker i lokalbefolkningen for at få en lokalplan vedtaget, eller få dispensationer fra en lokalplan.

Det er den proces, vi er i. Den har vi arbejdet på, og vi arbejder stadig væk på den, og nu fremlægger vi så et revideret projekt for Borgerrepræsentationen og beder den om at tage stilling til vores dispensationsansøgning. Hvis det ikke er dyb respekt også for de indvendinger

ger, der er kommet fra lokalbefolkningen, så ved jeg ikke, hvad det er.

Hvis vi truede med at gå i Folketingssalen med en anlægslov, hvis vi truede med at gennemføre et landsplandirektiv for at få byggeriet gennemført, men det gør vi netop ikke. Vi accepterer, hvad Borgerrepræsentationen siger, når vi anmoder om at få en dispensation fra den lokalplan, som Borgerrepræsentationen allerede har vedtaget med et stort flertal for år tilbage. Det er den situation, vi er i, og det er den situation, vi regner med at bringe til vejs ende i løbet af et par måneder fra nu.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Da sagen ikke har været gennemgået i denne sal, men kun i pressen, skal vi lige for fuldkomnehedens skyld fortælle, hvad det var, der skete.

Der kom et pres på Borgerrepræsentationens mindretal/flertal, hvad det nu var, den 17. april. Hvis man makkede ret, og det vil sige stemte for de dér meget, meget store overtrædelser af lokalplanen, og det er en overtrædelse af byggereglementet, der er virkelig en overtrædelse af så meget – jeg siger det bare – hvis man makkede ret, var det i orden, så kørte den bare videre.

Men hvis man ikke gjorde det, hvis man ikke gjorde det – og det ved jeg skete aftenen før – så ville man udsætte hele sagen eller skrinlægge den. Jeg kendte godt planen, for jeg havde hørt den fra Michael Christiansens, altså teaterchefens, rådførerinde. Jamen det kan godt være, at kulturministeren ryster på hovedet, men sådan var det. Den 18. april om formiddagen gik beskeden ud om, at det her udsættes, med den mest absurde begrundelse vi endnu har set – af hensyn til byggestopet.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Jeg stillede før fru Ester Larsen et meget konkret spørgsmål: Står Venstre bag det forlig, man har indgået med fire andre partier om en løsning af Det Kongelige Teaters problemer på Kongens Nytorv? Står Venstre bag, eller står de ikke bag? Ved man, hvor man har Venstre, eller ved man ikke, hvor man har Venstre?

Noget tyder på, at det er det sidste, der er tale om, og det er lige præcis i den situation, jeg anbefaler Københavns Borgerrepræsentation at

tænke sig meget godt om, fordi man nemlig tilsyneladende ikke ved, hvor man har Venstre.

(Kort bemærkning).

Ester Larsen (V):

Jeg synes, det er en lidt underlig udspørgen, om Venstre holder et forlig eller ej. Selvfølgelig holder Venstre et forlig. Det er derfor, vi er, hvor vi er. Men jeg er da godt klar over, at det havde været en ønskesituation for nogle af de andre forligspartier, hvis man kunne have fået Venstre til at bryde det og komme ud af den model, som ingen er særlig optaget af.

Jeg har også lidt svært ved at forstå den store respekt for folkestyret, når man griber til det middel, at man udsætter en afgørelse til den anden side af et kommunalvalg.

Formanden:

Så er det hr. Torben Rechendorff som ordfører.

Torben Rechendorff (KF):

Jeg har læst ministerens redegørelse flere gange. Da jeg havde læst den første gang, stod der i marginen en lang række ja'er og en lang række udråbstegn. Det skulle naturligvis antyde, at jeg var enig i formuleringerne, og det var jeg rigtig mange steder.

Så læste jeg redegørelsen igen efter princippet »det må dog være muligt at finde et eller andet på manden«. Det førte til endnu et par ja'er og endnu et par udråbstegn. Kun enkelte steder blev det til et nej eller til et minus, og det må jo glæde ministeren. Altså er det lykkedes ham at lave en kulturpolitisk redegørelse, der vinder tilslutning hos oppositionen, i hvert fald hos Det Konservative Folkeparti. Han har ramt plet.

Alligevel vil jeg i al stilfærdighed stille det spørgsmål både til ministeren og for den sags skyld også til os andre, om det nu også er meningen med en kulturpolitisk redegørelse, at den blot skal få os til at sige ja og amen. Burde en kulturpolitisk redegørelse ikke tværtimod nogle gange under læsningen føre til ophidselse? Burde den ikke føre til, at man siger fra, skriver nej, eller om nødvendigt: Manden er gal?

Det sker ikke i denne kulturpolitiske redegørelse. Den er efter min opfattelse for ufarlig og for almindelig i sine formuleringer. Med andre ord synes jeg, at man med føje kan spørge: Når det nu kun kunne blive til 11 forholdsvis farve-

løse sider, hvorfor skulle vi så absolut have redegørelsen?

Men nu er den der altså, og jeg vil derfor ikke bruge min taletid til at fremhæve alle de gode borgerlige citater, som vi fra Det Konservative Folkepartis side kan tilslutte os, men i stedet sige lidt om et par temaer, der kunne trænge til uddybning og korrektion.

For det første teaterlovgivningen. Kunne ministeren f.eks. ikke have taget lidt mere håndfast fat om den teaterlovgivning, som tiden tilsyneladende er ved at løbe fra? I andre sammenhænge – men altså netop i andre sammenhænge – har kulturministeren signaleret, senest forleden dag, omkring den storkøbenhavnske teaterordning, at både tilskudssystemerne og, om jeg så må sige, arbejdsdelingen mellem stat, amter og kommuner trænger til et hovedeftersyn.

I disse uger oplever vi en udmelding fra Teaterrådet, som måske fører til, at fire ganske spændende og nyskabende teatre, nemlig Bådteatret, Mikado, Comedievognen og Mammutteatret, her i området må dreje nøglen om.

Det forekommer mig at være en lidt ejendommelig arbejdsform. I hvert fald er det jo nemt at komme anstigende både til regering og Folketing og blot bede om flere penge. Det kunne jo tænkes, at den anvendte fordeling var ude af trit med de faktiske forhold på området.

Mens vi er ved teaterområdet, har jeg også lyst til at sige et par ord om Det Kongelige Teater. Det Konservative Folkeparti afventer tilbagemeldingen fra Københavns Borgerrepræsentation. Bolden ligger dér og kun dér. Vi er godt tilfredse med, at ministeren har fundet anledning til at kigge på projektet og sende nogle meldinger tilbage til Borgerrepræsentationen, men dér ligger bolden.

I den forbindelse har jeg lyst til at sige, at spændende og interessante meldinger både lige inden kommunalvalget og lige efter kommunalvalget fra diverse kandidater nok alligevel rettelig bør ende i Borgerrepræsentationen og i Borgerrepræsentationens behandling af sagen; så ser vi, hvad der så sker.

Så er det åbenbart et interessant tema: Hvis nu Borgerrepræsentationen siger nej, hvad så? For Det Konservative Folkeparti er der jo ingen tvivl om hvad så. Så er der ingen aftale. Aftalen og de vistnok 750 mio. kr. er jo bundet sammen og handler om en løsning på Det Kongelige Teaters problemer på Kongens Nytorv. Punktum, nyt afsnit.

Derfor kan det da godt være, at de partier, der står bag den gamle aftale, eller nogle andre eller nogle af dem, kan enes om en ny aftale, hvis det bliver nødvendigt; det aner jeg ikke på nuværende tidspunkt. Der vil jeg i så fald afvente ministerens udspil, hvis altså Borgerrepræsentationen siger nej.

Det andet tema, jeg vil sige noget om, er museerne. Må jeg have lov at spørge til regeringens museumspolitik. For kort tid siden læste jeg et interview med ministeren i bladet Danske Museer med den pompøse overskrift »En Museumspolitisk Status«, som indeholdt flere synspunkter, sågar visioner, der kunne vække til både modsigelse og tilslutning.

Bla. har vi jo det problem, at revisionen af museumsloven i øjeblikket afventer, om jeg så må sige, alverdens ting. Måske også for mange. Er det rimeligt, at vi både skal afvente afslutningen af de regionale kulturforsøg og afslutningen på diverse udvalgsarbejder, før vi kigger på loven? Selv er jeg usikker. Men det havde da været formålstjenligt med nogle markeringer. I den forbindelse vil jeg gerne tilslutte mig ministerens tanker om også her at få en afklaring af arbejdsfordelingen mellem stat, amter og kommuner. Det er der behov for at se på.

Det tredje, jeg vil give en lille kommentar med på vejen, er den fjerde landsdækkende radiokanal. Jeg forstår, at ministeren nu er nået til personlig afklaring om denne sag, placeringen af den fjerde landsdækkende radiokanal. Den bør tildeles Danmarks Radio, siger han. Motiveringen synes at være, at kvalitet og monopol hænger sammen. I hvert fald siger ministeren:

»Danmarks Radios oplæg vil medvirke til at højne det kulturelle niveau i radioudbudet ved bl.a. at styrke formidlingen af den klassiske musik. Et såkaldt monopolbrud vil ikke højne kvaliteten, men blot forstærke konkurrencen blandt de tilbud, der i forvejen har et stort publikum.«

Det turde være en påstand. Jeg har hele tiden sagt, at Danmarks Radios bud er seriøst, og det er gennemtænkt, men det fører vel ikke automatisk til den konklusion, at andre bud ikke er seriøse. Og hvorfor skal lige præcis den fjerde radiokanal fremhæves som tilværelsens største mediepolitiske problem?

Det fjerde tema er bibliotekerne. Når nu ministeren lægger så stor vægt på det med sproget – og det er vi fuldstændig enige i – så

kunne man lidt nervøst spørge, om ikke brug af bøger stadig og fortsat bør være noget helt afgørende i folkebibliotekernes liv. Det er vel logik for perlehøns, at et bibliotek her omkring årtusindskiftet ikke kun kan være bøger. Naturligvis skal både musik og cd-rom og Internet og alt det andet være en naturlig del af et moderne bibliotek, men den oprindelige kulturelle dimension må ikke gå fløjten i begejstring over informationsteknologien.

I kølvandet på UBIS-rapporten afventer vi med spænding ministerens udspil om brugerbetaling på ikkebogudlån. Det havde vi faktisk ventet at læse noget konkret om i redegørelsen, men ministeren er måske ikke selv afklaret.

Til sidst en bemærkning om Kulturfonden. Den får vi åbenbart lejlighed til at diskutere om meget kort tid. Lad mig bare sige, at Det Konservative Folkeparti ser med betydelig skepsis på ministerens idé om en ny udviklingsfond. I virkeligheden synes vi, det er lidt underligt, at når alle nu erkender, at Kulturfonden har gjort sin pligt, og den har også mange steder gjort en god pligt, meget værdifuldt er sat i gang, men når den nu har gjort sin pligt, hvordan kan det så være, at den ikke kan få lov at gå? Derved ville ministeren jo også få penge både til at redde de lukningstruede teatre og til den nye kunstfondsstøtte til de skabende kunstnere, som vi skal behandle senere i dag.

Samlet: Er meningen med en sådan redegørelse ikke netop at forsøge at se tingene i sammenhæng, aflevere nogle væsentlige kulturpolitiske markeringer? Jeg bliver nødt til at sige, at i den konservative folketingsgruppe savner vi lidt disse markeringer.

Så siger jeg til sidst igen, at der er mange steder, hvor jeg gerne vil kvittere for en række positive bemærkninger, også en række nytænkte bemærkninger, men det synes jeg ikke tiden har været til ved denne lejlighed. Jeg har prøvet at sætte fokus på et par enkelte temaer til i dag.

Margrete Auken (SF):

Hvornår får dette Folketing en kulturdebat, der drejer sig om, hvad vi skal med kunsten og den øvrige kulturpolitik, en debat, der er konkret både i sine målformuleringer og i sine virkemidler? Når vi en sjælden gang diskuterer kulturpolitikken, drejer det sig næsten altid om penge, og selv om ingen vil bestride vigtigheden af pengene, ville det da være spændende, hvis vi også var i en vedvarende diskussion om den betydning, god kunst, museer, biblioteker –

ja, lige dem får vi jo indimellem forholdt os til – og så musik har for folk og for folkestyret. Så ville man måske også lettere kunne afgøre, hvordan pengene skal fordeles.

Nu føler vi os for ofte udleveret til diverse lobbyister. Det selvfølgelig værn, vi har på andre politikområder ved overordnet at kunne danne os en fornemmelse af, hvad der er vigtigt, mangler her. Hvorfor skal teatrene have? Hvad så med spillestederne? Og dansen, er den ikke også vigtig? Kan billedkunstnerne klare sig, lave ordentlig kunst til os på de vilkår, vi giver dem?

Et eller andet sted aner vi det ikke og må enten klamre os til, hvad man sådan plejer at gøre, eller beslutte os for at holde med den eller den af supplikanterne for at få mindst muligt vrøvl med miljøet.

Så jeg glædede mig sådan til at få en redegørelse, hvor regeringen fortalte, hvad den ville med sin kulturpolitik, så man omsider havde noget at forholde sig til, både når de konkrete tiltag skulle vurderes, og når pengene, som der ikke er mange af, og som der i øvrigt altid vil være for få af, skulle fordeles. Og så kom den, og øv og øv og atter øv.

Kære minister og hans ministerium: Det er altså noget bras! Store patetiske ord uden ret meget indhold at forholde sig til og endnu mindre af konkrete initiativer. Den bringer os ikke meget ud af stedet, og hvor den gør det, kan vi ikke engang være sikre på, at retningen er rigtig, netop fordi man ikke har en overordnet målsætning.

Alt er interessant i denne redegørelse, men intet er vigtigt. Vi savner i den grad den langsigtede målsætning på de fleste delområder, og især savner vi en vision for kulturpolitikken som helhed.

Vel er det godt, at såvel børnenes som de nye danskeres kultur nævnes tillige med behovet for at styrke den til glæde for alle parter, men hvordan? Det får vi ikke et ord om. Det, der står om det kulturelle demokrati, om ytringsfrihed og decentralisering – det er jo altid godt – vilje til forandring, dynamik og kompetence, styrkelse af dansk identitet, så vi med større trykthed kan møde det fremmede og oven i købet bidrage til den fælles kultur, sådan står der ikke, men mon ikke det er det, der menes, er alt sammen vældig godt, men hvem er uenig? Der er da meget i redegørelsen, vi er enige i, men ofte er det så banalt, at det næsten er klamt.

I SF mener vi, at den fremragende kunst skal have gode vilkår. Vi har brug for den til at forstå vores og andres liv bedre, til at afsøge grænser og åbne for nye erfaringer, til at få nogle prægtige oplevelser. Vi synes ikke, det skal være forbeholdt de få, der i kraft af opdragelse eller status eller bopæl har let adgang til den. Derfor har vi satset på at få den ud i hele landet i overensstemmelse med den gamle kulturpolitik, som vi har haft siden salig Bomholts tid, hvor man fastholder, at det er et nationalt ansvar, at kunsten, også den mere sarte kunst, bliver tilgængelig uden for de store byer.

Derfor er vi bekymrede for regionaliseringsforsøgene. Disse områder, hvis nytte og nødvendighed måske ikke er umiddelbart indlysende og slet ikke påtrængende, prisinges til ubillig konkurrence med f.eks. børnehaver og plejehjem. I den kamp er selv biblioteker dømt til at tabe, det ser vi allerede, hvor meget mere da ikke børneteatre, museer, musikskoler, orkestre for slet ikke at tale om vanskeligt tilgængelig billedkunst.

Den gamle refusionsordning, hvor de faglige råd afgjorde, hvad der var god kunst, men hvor kommunerne selv kunne bestemme, om de ville have det og den delvise støtte, der så fulgte med, er altså en bedre strategi, hvis man ønsker et rigt kulturtilbud til andre end dem i de største byer.

I øvrigt fremgår det jo af den undersøgelse, der er lavet af forsøgene, at den udbredte skepsis, som i hvert fald SF gav udtryk for, og som jeg altså også mener var mere udbredt end bare hos SF, vi mødte den jo i stort set hele miljøet, har vist sig at være berettiget.

Men derudover har vi også strid om penge, når det gælder formidlerne over for de skabende kunstnere. Uden de skabende kunstnere bliver det tyndt, hvad der bliver at formidle i hvert fald af vores eget. Men ægte kunstnere laver jo deres kunst, uanset om de er bestilt til det og betalt for det eller ej. Derfor kan man godt komme til at overse dem, for formidlerne formidler ikke, hvis de ikke betales for det. Det bliver meget let dem, der får det meste, sådan som det jo er allerede nu.

Vores budgetter er stadig væk for skrabe, vi prioriterer ikke kunsten højt nok, men det er nu især de bildende kunstnere, der trænger til støtte. Og derfor – og det vil vi så godt give ministeren oven i alle høvlene – er det jo altså godt med udvidelsen af Kunstfonden, selv om

det så heller ikke dér er godt nok, men det vender vi tilbage til senere.

Men det går jo så alligevel heller ikke, hvis vi ikke også løser problemerne for formidlerne. Teatrene presser os, og det skal de også, for vi har vel ikke sørget godt nok for dem. De kan godt gennes ud at skaffe sponsorstøtte, men det tærer på kræfterne, og egentlig ville vi hellere have, at de brugte kræfterne på at lave teater. Og på samme måde med orkestrene og de andre dyre kulturinstitutioner.

Og hvor godt kender vi for resten feltet og ved, hvem der er i nød?

Tilfældigt opdagede jeg, at Den Anden Opera er på hælene; det er der forhåbentlig andre, der har opdaget også, for ellers går det jo galt. Men forhåbentlig bliver der gjort noget ved det.

Vi må ikke blande os, har vi selv sagt – og vi taler om armslængdeprincip osv., men sandheden er jo desværre, at hvis vi ikke blander os, så går det altså galt. I øvrigt er det vigtigt at holde fast ved, at det ikke er for kunstnernes skyld, vi bruger penge på kunst, men for folkets skyld.

Det har været sært at følge debatten om kunstarterne på Det Kongelige Teater. Så meget af debatten har handlet om, hvis tur det var til at få noget, i stedet for om, hvad København og Danmark har brug for. Det er ikke synd for skuespillerne, hvis de ikke får et nyt skuespilhus; det er muligvis synd for os andre, men så er det det, vi skal diskutere.

Men Stærekassen er i hvert fald synd for os alle, som den ser ud i øjeblikket. Hvorfor er man ikke for længst gået i gang med at gøre den i stand og bygge den om, så den kan fremstå som et spændende art déco-teater med ordentlige sæder, så man kan holde ud at være der, også når det ikke er det allerallermest intense, der foregår på scenen? Det skal ikke være sådan, at man kun nyder at sidde der, når man kan glemme alt, men sådan, at man generelt synes, det er dejligt at komme der.

Ikke alene er nullermændene ikke fredet, hvad man jo en gang imellem får indtryk af at de mener på Det Kgl. Teater, men faktisk er heller ikke torturinstrumenterne, de dér såkaldte stole, fredede, og det kunne faktisk være godt, om vi omsider så en byggesag. Det er faktisk vedtaget herinde, og det er klart, og der skulle jo stadig væk være penge til det. Hvorfor kommer den byggesag ikke fra Det Kgl. Teaters bestyrelse?

Det kan godt være, ministeren mener, han har mindre og mindre ansvar for de store kul-

turinstitutioner – nej, jeg håber det heller ikke – men vi fik en skandaløs beretning fra dem, og ministeren trak på skulderen: Det er jo deres sag. Og vi har jo ikke set noget på det dér. Det forfalder derinde, men det skal jo blive stående, og jeg mener såmænd også, det kan blive det mest trendy sted i byen, hvis man gør noget ved det.

Jeg vil godt lige nævne til sammenligning Frue Kirke. Som nogen måske kan huske tilbage fra tresserne og halvfjerdserne, hvor det var det mest nedslående hus i hele byen. Hal Koch døbte den »svømmehal«. Men så fik den altså en arkitekt, der havde sans for den, og nu er det jo et af byens mest elegante rum. Selvfølgelig kan man gøre det ved Stærekassen også, hvis man får den befriet fra Stærekassens haderes klamme favntag og fra en bestyrelse, der åbenbart mener, at vi alle sammen skal trues med snavs og skidt og møg og for lidt benplads.

Dernæst har vi selvfølgelig også brug for et nyt operahus, som København og Danmark trænger til. Vi har mange spillesteder, men vi har aldrig bygget et rigtigt operahus. Gamle Scene er for lille, og den ombygning, der blev lavet i firserne, var teaterteknisk en stor forbedring, men bortset fra udvidelsen af orkestergraven er det ren myte, at det var for operaens skyld. Og orkestergraven kan altså uden problemer hæves, så gulvet kan bruges til prosce-niumspil eller orkesterpladser.

Men det er for småt til så krævende forestillinger som nyere tids operaer, og det er tumpet, at vi ikke sørger for, at landets hovedstad får et opera- og ballethus af international standard. Derfor var jeg selvfølgelig glad for, at først og fremmest Socialdemokratiet kom med den melding, at vi skulle se på det internationale i denne her sammenhæng. Jeg håber, at det var alvorligt ment.

Jeg vil så ikke sige andet her, end at jeg synes, vi har brug for at få denne her debat og få den i åbenhed. Jeg synes, det var lidt bekymrende, hvad ministeren sagde. Skal det nu til at være ved kaffemøder igen? Han sagde, at nu ville han sammenkalde forligspartierne. Vi trænger til, at vi i fællesskab snakker om, hvad er det, vi alle sammen har brug for, og at ministeren kommer fri af de dér ikke særlig geniale rådgivere, han har i denne her sag. Jeg vil så sige som et venligt råd og i al fortrolighed fra det her sted: Prøv at finde nogle bedre.

Jeg ville også godt have sagt lidt om tv, men da det jo ikke er mit område, og det i øvrigt er

en debat, der trods alt kører hele tiden i mod-sætning til de andre, vil jeg stoppe her.

Henrik Svane (RV):

Jeg har lyst her til indledning at minde om, hvem vi er, og hvor vi kommer fra, ved at læse en del af et digt af en af Danmarks store forfattere, Benny Andersen. Det hedder »Danmark – et broget foretagende«:

»Det er et broget foretagende Danmark ikke så lidt forskelligt kram stuvet sammen på knap plads under solen på små fugtige øer og kroget halvø et meget broget foretagende men ikke noget loppemarked (endnu da) det hænger mere sammen end som så.

Nok er der ingen synlig sammenhæng mellem f.eks. en røget Bornholmer og møllen i Tvind eller mellem Rømhø-dæmningen og Danmarks Radios Bigband men den er der alligevel sammenhængen for en dansker.

Danmark består af Himmelbjerget såvel som af genbrugscentralen i Gladsaxe Danmark består af Christiansborg såvel som af Christiania Danmark består af den jyske hede såvel som af det gode skib Fulton Danmark består af så meget at man kunne blive ved i årtier hvis man først begyndte at lege

Danmark er ladet med . . .

Danmark er ladet med moler og mo-ler rygeost folkestyre nedfrosen tyresæd højskolesangbøger rød Ålborg lune færger og gamle kniplinger Danmark er ladet med smørrebrød og grublere svømmehaller og bløde d'er små værtshuse store postkasser Danmark er ladet med klitter kortfilm kølvand

Danmark dirrer af småbåde og andespil af bakkere med udsigt til andre udsigtsbakker såvel som af Århushistorier og massageannoncer jeg siger ikke alt er godt som det er vi skal ikke bryste os af arbejdsløshed vi skal ikke gøre os til af ventelister til vuggestuer humane koncentrationslejre for gamle smuthuller for bolighajer og børneskyende byggeri Vi har sorte firkanter i kryds-og-tværsen men vi har også slumstomere med sort kaffe og sangere vi har i det hele taget meget vi har også meget vi ikke har.

Vi har f.eks. fået en kulturpolitisk redegørelse, og vi har også en tale fra en radikal kulturpoli-

tisk ordfører, som siger, at kulturpolitiske redegørelser ikke er noget, vi i Danmark er blevet overdyngtet med. Vi står i dag med den femte af slagsen siden 1961, og som indledning vil jeg sige, at jeg synes, det er et fint stykke arbejde, og at jeg i det hele taget bakker redegørelsen op. Den er med til at få kulturen sat på dagsordenen på en måde, som vi i det daglige godt kunne savne lidt.

Jeg vil gerne tage udgangspunkt i debatten om kvalitet. Det har jo en journalist på dagbladet Information taget lidt fat i ved at finde de 29 gange, kvalitet er nævnt, og med et sideantal på 12 er det rundt regnet 2 1/2 gang pr. side, at ordet kvalitet nævnes. Der er vel heller ikke mange, der efter at have læst redegørelsen kan være i tvivl om, at kvaliteten skal i højsædet i den nationale kulturpolitik i fremtiden, og hermed synes jeg, at redegørelsen sætter et overordentlig vigtigt punkt på dagsordenen.

Men det, jeg savner i redegørelsen, er en nærmere afklaring af, hvordan kvalitet i kulturen skal defineres og reguleres. Alene at gøre op med, at alt ikke er lige godt, eller at noget er bedre end andet, er et vigtigt skridt, men debatten om hvordan vi får udskilt kvaliteten eller det sublime og ypperlige, mangler vi endnu at tage. Det bliver for mig at se en af de vigtige opgaver i de kommende års kulturpolitik.

For kunsten i denne debat, for nu at blive i jargonen, bliver at finde en fornuftig afvejning mellem en satsning på kvalitet parallelt med, at den mere folkelige kultur også fortsat skal trives; det ene skulle nemlig udelukke det andet. Jeg er enig med kulturministeren i, at vi i de seneste års kulturpolitik har fået tilgodeset den mere folkelige del, og at det til en vis grad er sket på bekostning af kvaliteten. En satsning på kvaliteten skulle i øvrigt også gerne komme hele kulturlivet til gode.

Den støtte, der bliver givet til den skabende kunst med krav om kvalitet, er med til via et levende og grænsebrydende kunstliv at skabe åndelige rum, hvor den folkelige kultur kan udfolde sig. Der sker stadig en væsentlig og nødvendig rislen fra det ene lag til det næste, fra top til bund om man vil. På den måde skabes også dynamik i kulturen.

En politisk orientering eller en regering skal naturligvis aldrig sætte kunstens primære dagsorden. Det har vi i Danmark sikret ved, at det aldrig er de regerende politikere, som deler penge ud til kunstnere eller projekter, men at fagfolk og andre udvalgte med særlige talenter

får fornøjelsen af dette. De seneste år har denne opdeling endda været så effektiv, at de regerende politikere og kulturministeren har haft meget få muligheder for at præge noget som helst, ikke mindst i kraft af den kraftige decentralisering af kulturpolitikken, som har fundet sted.

I redegørelsen kan vi alle læse, at kommunerne forvalter ca. 50 pct. af kulturens midler, men kommunernes store og vigtige rolle fratager ikke staten dens rolle, for selv om staten på mange måder skal holde sig tilbage med at bestemme, hvem og hvad der skal modtage støtte, så kommer vi ikke uden om, at det må være staten, der udstikker rammerne for den nationale kulturpolitik. Den skal være igangsættende, fornyende og virke som håndhæver af kvalitet. Med andre ord skal staten tage ansvar for det, der stiller særlige krav om en national indsats. En kulturminister skal altså også have lov til at boltre sig lidt og være med til at præge dagsordenen.

Når Kulturfonden nu efter syv års aktivt virke foreslås afløst af Kulturministeriets Udviklingsfond, kan det delvis ses som udtryk for, at regeringen nu i større målestok kan få lov til at pege på områder, der skal styrkes. Fonden skal være kulturministerens mulighed for at støtte den kvalitative og professionelle kunst. Der skal afprøves nye områder og nye udtryksformer.

Udvidelsen af Kunstfonden til at give igangsætningsstipendier til forholdsvis yngre skabende kunstnere er et udtryk for samme tankegang, og jeg glæder mig til debatten, når vi om lidt kommer til det punkt. Disse kulturelle fyrtårne er fine initiativer. De viser, at vi har en kulturminister, der tør vove noget, og vel at mærke uden at ødelægge hensigten om armslængdeprincippet.

Staten skal være garant for, at hele nationens kulturudbud bliver set, målt og vejret, sådan at man på baggrund af det totale materiale får et bedre valggrundlag og dermed en større ekspertise.

Endelig skulle jeg måske også nævne, at vi i Det Radikale Venstre spændt afventer resultaterne af de regionale kulturforsøg. De skal vise os, hvilken vej vi skal gå med decentralisering af kulturpolitikken, og forhåbentlig besvare følgende spørgsmål: Er kulturpolitikken sat højt nok på de kommunale dagsordener, og bliver de kommunale midler uddelt til de rigtige projekter? Har man med andre ord kommunalt

kapacitet til at vurdere, hvad der skal sættes på og hvordan?

Når man snakker kultur i Danmark, kommer man heller ikke uden om at tale foreningsliv. De mange foreninger i Danmark, store som små, er jo det, der kitter det kulturelle liv sammen. Allerede i den idrætspolitiske redegørelse fra februar i år efterlyste kulturministeren en lidt klarere tilkendegivelse fra foreningernes side om, hvilken rolle den del af foreningslivet mere præcist ønsker og magter at påtage sig, men vi har endnu ikke fået helt tilfredsstillende svar derfra.

Det fremgår også af kulturministerens redegørelse, at dansk kulturpolitik rummer muligheder for, at de etniske minoriteter kan dyrke deres egne kulturer, også gerne i en form, der indbyder danskere til at stifte nærmere bekendtskab med dem. Jeg er meget enig i, at de etniske minoriteter er en vigtig del af dansk kulturliv, som i det hele taget bliver stadig mere og mere internationaliseret.

Vi har altid været gode til at lade os inspirere af strømninger udefra, men hvordan kan de etniske minoriteter, sådan som vi møder dem i hverdagslivet, være med til at præge udviklingen af det danske kulturliv, også på andre måder end ved at lade dem dyrke deres egne kulturelle traditioner? Kan det overhovedet lade sig gøre at lukke op for de talenter og kvalifikationer, som jo også findes blandt landets etniske minoriteter? Jeg tror det faktisk, og jeg tror, vi alle sammen kan have glæde af det, men det er ikke noget, der sker af sig selv. Det er noget, som det danske kulturliv og ikke mindst de statslige kulturinstitutioner må være med til at lukke dørene op for.

Jeg er helt enig med dem, der siger, at de etniske minoriteter skal lære det danske kulturliv at kende og i det hele taget lære det danske samfunds spilleregler at kende, men jeg vil godt gå lidt videre og sige, at vi andre også skal være parat til at lære noget nyt. Lad os f.eks. sige, at man på uddannelserne eller i tilrettelæggelsen af udøvelsen af kulturelle indsatser kunne have mere glæde af de etniske minoriteters kvalifikationer. Lad os se, om kulturlivet kunne få tilført et vitamintilskud fra nogle af de meget kompetente kunstnere, som i dag går rundt og har meget svært ved at få mulighed for at vise deres kunnen.

I forbindelse med, at 1997 er udnævnt til europæisk år mod racisme, har Nationalmuseet taget et prisværdigt initiativ. Man har samlet en

gruppe af kulturinstitutioner, som alle ønsker at give de etniske minoriteter mulighed for at bidrage til kulturlivet i Danmark og til udvikling af dansk kultur. Det er et godt og konkret eksempel på, hvordan man i kulturinstitutionernes egne rækker kan tage fremsynede initiativer.

Som afrunding vil jeg gerne endnu en gang pointere, at vi i Det Radikale Venstre hilser den kulturpolitiske redegørelse velkommen, og vi synes, den afspejler en regering, der har turdet gøre kulturpolitikken til et vigtigt satsningsområde. Som der står i redegørelsen, så bliver kulturpolitikken stadig mere fundamental for samfundsudviklingen. Det multikulturelle islæt koblet med en styrkelse af den danske identitet er afgørende for, at vi får et rigt og dynamisk kulturliv i Danmark. Et større kendskab til og følelse af stolthed over at være dansk kan være medvirkende til, at vi kan få de fremmedangste til at turde åbne både sind og dør for ny inspiration.

Det Radikale Venstre glæder sig til de forholdsvis mange og frugtbare diskussioner, der kommer ud af debatten i dag og i fremtiden.

Niels Højland (FP):

Frivillige foreninger er basis for kultur og især for den folkelige kultur, men disse aktiviteter, hvor folk lægger et stort arbejde i egne fornøjelser, skal og bør som udgangspunkt ikke være støttet af det offentlige. Folk må vænnes til fra starten, at såfremt man vil være aktiv for egen fornøjelses skyld, så må det også i vidt omfang ske for egen regning.

Som det er nævnt i kulturredagørelsen, så er selvstændighed, demokrati og ansvar væsentlige nøglebegreber i vort samfund – eller bør være det. Det er netop ikke udtryk for nogle af disse synspunkter, når massiv støtte er involveret.

Yderligere skal det nævnes, at Danmark ikke på nævneværdig måde adskiller sig fra andre lande ved at have et meget aktivt foreningsliv udelukkende på grund af støtte. Andre landes befolkninger har naturligvis også livlige fritidsaktiviteter, og det kan bestemte gøres uden offentlig indblanding. Det samme var tilfældet i Danmark for år tilbage, inden det blev smart at rode offentlige midler ind i alle menneskelige aspekter.

Så kan man selvfølgelig også ved lejlighed diskutere det ønskelige i, at alle hele tiden render rundt til alle mulige fritidstilbud. Dertil

kommer, at når alle betaler over skatten, og alle render til fritidsaktiviteter med tilladt støtte, så kan det kort sagt ikke beskrives bedre, end Storm P. gjorde, da han – uden støtte – tegnede en hund, som fodres med sin egen hale.

Al den fine tale om kultur er i øvrigt ikke på nogen måde demokratisk, når der er tale om central dirigering og autoriserede smagsdommere, som træffer afgørelser for resten af samfundet. I ganske få situationer kan det være på sin plads at yde offentlig støtte, men det er meget sjældent, og sædvanligvis skal det ikke være fra centralt hold og med nogle udvalgte smagsdommere.

I de enkelte kommuner kan man selv træffe en afgørelse om, på hvilken måde der skal bruges kommunale midler til kulturaktiviteter. Vi ser hele tiden, at det på glimrende vis kan lade sig gøre. I de tilfælde er der tale om demokrati, for her kan borgerne være med til at blande sig. Her har man en større ansvarlighed, og her viser de folkevalgte af tvang større respekt for andres meninger. På den måde er der chance for, at der træffes bedre beslutninger.

Det skal her nævnes, at biblioteker er nyttige og nødvendige. De skal til en vis grad være offentlige tilbud. Men i rapporten er der faldet nogle tanker ud. Mere præcist mangler al tale om indføring af en vis brugerbetaling. Det har tidligere været nævnt af andre end Fremskridtspartiet, at det er vigtigt at få med i debatten; men som tiden udvikler sig, bliver der stadig flere og stadig dyrere tilbud på bibliotekerne, som nok kunne styres på en bedre måde ved en form for brugerbetaling. Og årsagen til det er den yderst simple, at man passer bedre på egne penge end på statsdirigerede midler. Når staten er involveret, drejer det sig blot om at få så stor en del af kagen som mulig og selv betale så lidt som muligt.

Kulturmogulerne beriger sig med skatteydermidler og afgør selv, om det er i folkets tjeneste. Derfor er det urimeligt at bruge 9 mia. kr. på kulturstøtte, og derfor vil Fremskridtspartiet fastholde, at kultur ikke fremkommer som et statsfinansieret produkt – i hvert fald ikke god kultur – nærmest tværtimod.

Målet for statens kunststøtte er at udvikle og bevare den mest fremragende kunst, skabt og udført af anerkendte og professionelle kunstnere på højt niveau. Støtten må også rettes mod talentudvikling inden for de kunstneriske områder ved bl.a. at støtte den eksperimente-

rende og nyskabende kunst, som rummer kimen til fremtiden. Jo tak!

Når det drejer sig om bevaring, skal det nævnes, at de mest betydelige samlinger er enten private eller doneret af private. Her er en ægte interesse, og her er den tålmodighed, som er nødvendig. Det er muligt, at noget skal bevares af det offentlige, men det er ikke fornuftigt at lade de offentligt ansatte – indforståede og muligvis drevne af private interesser – varetage indkøb. Hvem er nemlig de anerkendte kunstnere? Hvem anerkender dem? Og hvad er højt niveau? Findes der en simpel acceptabel model for niveaudeling? Talentudvikling er lige så vagt et begreb som det rene modellérvoks.

Der er penge at hente, og skatteyderne betaler. Det er store penge: 9 mia. kr. er mange penge. Ofte sammenligner man med en Storebæltsbro. I denne her forbindelse er det ca. en halv bro.

Jeg vil kun sige til redegørelsen her til sidst, at vi i Fremskridtspartiet er meget skeptiske) og vi vil fortsat kæmpe imod, at skatteyderne skal plages med høje skatter til brug til den slags midler.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Redegørelsen viser, at mange ord ikke nødvendigvis giver en fylldig redegørelse. Til gengæld er der – hvis regeringen vil og kan give redegørelsen indhold – mulighed for mange fælles handlinger med Enhedslisten. Jeg vil derfor vælge en positiv indgang til redegørelsen også i håb om, at ministeren og regeringen finder ud af, at kulturpolitiske visioner altså lever bedst hos de partier, der tænker lidt længere end til at opnå regeringsmagt sammen med dem, der mener, at »kultur er godt, hvis det kan løbe rundt«.

»Dansk sprog og dansk identitet« er en af overskrifterne. Vi synes, det er et godt udgangspunkt, som rejser det oplagte spørgsmål: Bruger vi de danske kunstnere nok, og giver vi dem optimale arbejdsforhold?

For at undgå misforståelser: Vi vil ikke bruge dansk identitet som en hule, men som et udstillingsvindue. Vi anerkender globaliseringen og nødvendigheden af kulturelle og etniske pust udefra. Vi mener i modsætning til de partier, der taler om globalisering, at det er ganske udmærket, at den også bor her i landet. For at der ikke skal være tvivl, så ønsker vi også at støtte andre kulturers kulturelle rettigheder i det danske samfund.

Globaliseringen og internationaliseringen burde resultere i, at vi samles om det, vi kan, men ak nej. Vi er blevet lige så kommercielle, lige så intetsigende og ufarlige. Der er mere plagiat, i stedet for at vi benytter globaliseringen til at understrege dansk kultur og kunst. Derfor hilser vi meget velkommen, at ministeren også er opmærksom herpå og vil gøre en indsats under disse overskrifter. Her vil vi meget gerne være med.

Men vi vil nu helst dømme regeringen på, hvad den gør, og ikke på, hvad den siger, og praksis hænger ikke altid sammen med det udtalte. Lad mig tage et par eksempler:

Medierne er i dag den største passive kulturformidler, og det, de formidler, har ikke så meget med kunst og kultur at gøre. Kan man ud over Danmarks Radios program 1 nævne nogen som helst programprofil, der understreger dansk kultur og dansk identitet, dansk sprog, endsige programmer, der fremhæver danske kulturinstitutioner, teatre, danske symfoniorkestre, bigbands, internationalt anerkendte kunstnere fra opera, ballet og skuespil for ikke at glemme den rytmiske musik?

Så vidt jeg er orienteret, er man i Danmarks Radio end ikke i stand til at nå op på, at 30 pct. af den musik, der spilles, er dansk. Og når den spilles, så har jeg erfaring for, at det ligger mellem midnat og kl. 6 om morgenen.

Den absolutte konsensus, som regeringen har skabt om dansk mediepolitik med alle undtagen Enhedslisten, har efter vores opfattelse været medvirkende til, at Danmarks Radio og TV 2 og Danmarks Kanalen, og hvad de nu ellers hedder, simpelt hen er den største hindring for, at det, der er overskrifterne i kulturministerens redegørelse – netop kultur, sprog og identitet – kan realiseres. Den kommercialisering, som tv-medieaftalen er udtryk for, er den største hindring for at gennemføre disse overskrifter. Hvis man vil styrke de intentioner, se de nye talenter, så er det nærmest en forudsætning, at man lukker for tv og radio.

Nu ved jeg, at ministeren vil svare, at regeringen ikke kan blande sig i redigeringen af uafhængige radio- og tv-stationer. Det beder vi den heller ikke om; men det, man udfører hos de elektroniske medier, har ikke noget at gøre med public service, man kan lige så godt stryge »service«. Folketinget må simpelt hen revurdere public service-kravene i lyset af dansk kultur, egenart og identitet.

Men hvis man så vil gå ud i byen for at finde kvalitet og ny dansk dramatik, altså har slukket for tv og radio, så skal vi ifølge kulturministeren starte med at stryge fire københavnske teatre fra listen over muligheder. Det hænger altså ikke sammen, hr. minister.

Når der i redegørelsen skrives, at vi skal styrke de unges teaterinteresse, og der stilles krav om, at ambitionsniveauet hos dansk teater hæves, så hænger det ikke sammen med, at man skærer Teaterrådets bevillingsramme ned med 5 mio. kr.

Vi vil gerne diskutere en omlægning af teaterstøtten i forhold til billetordningen. Vi vil også gerne diskutere støtte til dem, der har behov, og mindre støtte til dem, der i virkeligheden ikke har økonomisk støtte behov. Er der andre måder, man kan gøre tingene på? Her har ministeren vores opbakning. Men vi har meget svært ved at se logikken i det, man foretager sig over for Teaterrådet, og i ministerens intentioner på det her område. Jeg håber, ministeren kan hjælpe mig med en forklaring.

Hvis vi så stadig væk har slukket for radio og tv og går ud i byen og vil høre rytmisk musik, så skal der selvfølgelig være en bredde og en talentmasse, der plejes og gives muligheder med egentlige rytmiske spillesteder og musikskoler. Som jeg har forstået meldingen fra regeringen, så ønsker man nu tværtimod et opgør med fællesfinansieringen mellem stat og kommune; der er altså udsigt til en forringelse af de ringe forhold, der er i dag.

Og så til de regionale kulturforsøg: Konsekvensen vil være det modsatte. Vi kan tage eksemplet fra folkebibliotekerne; jeg behøver ikke at beskrive konsekvenserne for bogindkøb m.v. på landets biblioteker. I det hele taget synes jeg, at fællesfinansiering er en udmærket ting, for det forpligter kommunerne, og det inspirerer, men en nogenlunde ensartet kulturel udvikling er efter vores mening noget, man skal tilstræbe. Der skal være lige muligheder og tilgængelighed til basale kulturgoder. Og dermed har jeg også sagt, at de regionale kulturforsøg ikke har vores støtte, og de foreløbige evalueringer kan ikke få os til at ændre holdning. Det er der i hvert fald ikke noget, der tyder på.

Hvad i øvrigt angår bibliotekerne, så hæfter jeg mig ved, at kulturministeren ser positivt på det helt grundlæggende, nemlig, at vi skal opretholde den hidtidige målsætning om landsdækkende adgang til bøger og andet traditionelt materiale. Jeg vil gerne spørge: Hvad dæk-

ker ordene »andet traditionelt materiale« over? Er det i virkeligheden et dække over, at cd'ere og adgang til Internet og lån af film m.v. skal overgå til brugerbetaling? Så har vi et rent kvalitetsmæssigt problem, og vi har også et stort demokratisk problem.

Jeg skal ikke her i redegørelsesdebatten komme nærmere ind på forslagene om Statens Kunstfond og de skabende kunstneres levevilkår. Det vil jeg gemme til den konkrete behandling af det efterfølgende forslag. Generelt vil jeg dog sige, at man ikke kan tale om kvalitet uden at give støtte til kunstnerisk anerkendte skabere og udøvere, som det ikke har ladet sig gøre at kommerialisere, eller som ikke tilhører den absolutte elite. De overlades i dag i virkeligheden til dårlige og ydmygende livsforhold, samtidig med at vi forlanger kvalitet. Det hænger ikke sammen, hr. minister.

Enhedslisten vil fortsat arbejde for etablering af en egentlig støtteordning, der på grundlag af objektive og subjektive kriterier tildeler skabende kunstnere en støtte, der minimum svarer til dagpengene, men som modregnes de indtægter, kunstnerne i øvrigt oppebærer. Jeg er udmærket klar over, at vi er helt alene herinde om at fremføre dette krav med styrke, men vi er så sandelig ikke alene ude i kunstnerens organisationer og i hele det kunstneriske miljø, og på et eller andet tidspunkt så må det lykkes. Det kan ikke være meningen, at vi fortsat kræver kvalitet og så ikke kan sikre de skabende kunstnere minimumsvilkår i de perioder, hvor de ikke har indtægter, som ligger på linje med en almindelig understøttelse.

Vi vil i det store og hele støtte en række af de forslag, som ministeren kommer med. Vi vil gøre alt for at få ryddet op i de modsætninger, der er mellem ord og handling, som præger redegørelsen. Men ordene er også nogle gode udgangspunkter, og dem vil vi gerne diskutere, men der skal sættes handling bag dem.

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil gerne starte med at sige tak til ministeren for redegørelsen.

Jeg ved ikke, hvor detaljeret man skal gøre diskussionen om fire københavnske teatre netop i dag. Der foregår jo forhandlinger andre steder i bygrningen om en finanslov, så det kan være, det er et meget kortvarigt problem, vi diskuterer, hvis vi bruger for meget tid på det her i kulturdebatten. Jeg skal ikke foruddiskontere noget, men det skulle da ikke undre mig,

om der kunne ske et eller andet. Men det er vel heller ikke meningen, at denne debat skal være en detaljebat, det er vel meningen, at vi skal forsøge at trække nogle grundlæggende og langsigtede linjer op, og det synes jeg også ministeren har gjort i redegørelsen.

Jeg har set i en af mine morgenaviser, at nogle – også tidligere ministre – mener, at det måske er overflødig med et Kulturministerium. Jeg vil godt sige, at for CD er Kulturministeriet for så vidt vigtigere nu end nogen sinde før, fordi vi rent faktisk mener, at kulturpolitikken og Kulturministeriets indsats i det fremtidssamfund, der tegner sig i øjeblikket, er meget, meget vigtig. Det ændrer selvfølgelig ikke noget ved, at det er svært at diskutere de ting. Det bliver til mange ord, og det præger også redegørelsen, at det bliver mange ord og også mange luftige ord, fordi kulturpolitikken i meget høj grad er et spørgsmål om holdninger i stedet for et spørgsmål om en masse praktiske detaljer. Men lad mig tage fat i nogle af de lange linjer.

Ministeren lægger megen vægt på og gør det flere steder i redegørelsen – og det har man også gjort her i debatten i dag – at vi nu skal til at prioritere kvalitet, og jeg tror ikke, der er nogen her i Folketingssalen, der kan være uenige i det. Men vi bliver måske straks lidt mere uenige, når vi skal til at diskutere, hvad kvalitet er, og jeg tror næsten, at den eneste løftede pegefinger fra CD i debatten i dag netop bliver om det spørgsmål.

Vi er ikke tilhængere af, at der bliver udviklet et smagsdommeri, der gør, at man enten fra politisk side eller fra embedsmandsside skal sidde og sige: Vejet og fundet for let! Vi mener, det er utrolig farligt. Hvad der er kvalitet for min nabo, er det jo ikke nødvendigvis for mig, og det omvendte er sikkert også tilfældet. Derfor er vi lidt kritiske over for kvalitetsdiskussionen. For os er kvalitet noget, der kan holde sin værdi, og noget, som interesserer nogle mennesker; men det siger jo ikke ret meget. At gå tættere på det begreb tror vi er farligt, og vi vil godt opfordre ministeren til at træde meget varsomt i den diskussion.

Så er der diskussionen om København kontra provinsen osv., og jeg er da enig i, at det også er vigtigt med et kulturliv i Sindal og omegn. Men jeg vil bare sige i al stilfærdighed efter at have prøvet begge dele gennem nu mange år, at jeg tror, man undervurderer provinsen. Jeg vil påstå, at der relativt er flere kulturtilbud og større kulturengagement i en nordjysk land-

kommune end i København. Det hænger måske sammen med, at der er så mange tilbud i København, at man ikke rigtig ved, hvilket af dem man skal bruge og derfor måske helt lader være, mens der er et helt andet folkeligt engagement i den nordjyske landkommune. Man skal ikke fremstille det, som om provinsen er udsultet, for provinsens kulturliv er rigt og nok også helt anderledes, end det er i København.

Til gengæld må man også sige – og det har ministeren helt ret i – at i dag er det anderledes med hensyn til at komme rundt i Danmark, end det var før. Jeg husker stadig, da jeg sammen med flere af mine kolleger herinde var med det første tog under Bæltet. Jeg sad og snakkede med nogle mennesker fra Fyn og blev pludselig klar over en dimension, som jeg ikke havde tænkt på, fordi jeg ikke bor på Fyn: pludselig er Københavns kulturliv – teaterpremiererne, biografpremiererne, alle disse forskellige tilbud – blevet en del af disse menneskers liv, fordi det ikke længere tager den tid at rejse til København, som det gjorde før. Ministeren har bestemt ret i, at der er kommet en fleksibilitet ind i det danske kulturliv, som ikke var der før, bl.a. fordi vi var adskilt af Bæltet.

Men uanset hvor meget jeg end kan lide provinsen, er det altså min påstand, at Danmark også har en interesse i at gøre København til et kulturelt centrum, der kan tiltrække mennesker fra udlandet. Ikke mindst nu, når vi forsøger at gøre Øresundsregionen til en betydende region, vil det være en fatal brøler at glemme investeringen i det københavnske kulturliv, som jo vil trække resten af Danmark med. Med al respekt igen for min nordjyske landkommune er det ikke den, der får amerikanere eller franskmænd eller newzealændere til at besøge Danmark. Det vil kun være tilfældet, hvis vi har et højprofessionelt og tiltrækkende kulturmiljø i en hovedstad som København, og det håber jeg man vil forstå rundt om i provinsen. Det er ikke et anti-provins synspunkt, det er nok så meget et pro-Danmark-synspunkt: det, vi har, der kan sælge Danmark i udlandet, skal støttes, for vi har jo kvaliteten til at stå stærkt i det internationale kulturliv, hvis vi bare gør det rigtigt.

Med hensyn til tv blot den enkelte bemærkning, at public service er nævnt nogle gange i redegørelsen. Det er vi enige i, og det er derfor, vi gerne vil være med til licens for nogle kanaler, der skal have public service-forpligtelser. Vi vil i stilfærdighed stadig mene og nævne, at alsidighedsspørgsmålet i alle sammenhænge er

en del af vores opfattelse af public service, og det er ikke kun alsidighed med hensyn til, at man skal have jazz og moderne musik og klassisk musik. Det er også alsidighed på andre områder, men den diskussion kan vi altid tage.

Nu har der jo været finanslovforhandlinger i nogle dage, og det er jo noget underligt noget: Man er af sted en time, og så sidder man og grubler en time, og så sidder man og keder sig i to timer, og så går man over og forhandler videre. Sådan foregår det hele døgnet rundt.

Jeg har benyttet lejligheden til at surfe på Internettet i ventetiden. Det har jeg stort set ellers aldrig tid til, men det gør jeg altså nu, og jeg må sige, at jeg er skrækslagen. Jeg vil sige, at hvis opfattelsen af kultur for fremtiden for nogle mennesker vil være blandingen af de videofilm, man lejer nede på hjørnet, og det, man kan surfe rundt i og glo på på Internettet, bliver vi et fattigere samfund. Jeg er ikke inde på, at man skal gøre noget som helst ved Internettet – det kan man af mange grunde ikke – men jeg må sige, at der kan godt være en væsentlig kultursindsats i at forklare ikke mindst unge mennesker, at der altså er andet i livet end de to instrumenter, og at man ikke kan få virkelig forståelse af livet ved at drøne rundt på kultursider, og jeg ved ikke, hvad det var, jeg rendte ind i den ene gang efter den anden. Det er en diskussion, som vi desværre må sige er meget aktuel. Internettet er naturligvis en informationsmæssig gave, men det skulle nødig blive et kulturpolitisk helvede, og jeg er bange for, at det godt kan blive det, også når jeg ser reaktionerne rundt omkring.

Det leder mig så over til, at vi med hensyn til fremtidens samfund snakker om fjernarbejde, skærmterminaler og alle disse ting, og det fører mig tilbage til startbemærkningen om, at Kulturministeriet og indsatsen i kulturpolitikken er vigtigere nu end nogen sinde. Jeg frygter, at det samfund, der tegner sig i fremtiden, kan ende med at blive et følelseskoldt, afstumpet, isoleret, fjernsamfund, hvor nogle enkelte mennesker sidder og tror, verden er det, de ser på deres skærme fra enten nettet eller arbejdspladsen, og ikke har nogen personlige relationer, ingen menneskelige relationer og bestemt heller ingen følelsesmæssige relationer til mange andre tilbud.

Men netop derfor er det vigtigt, at vi diskuterer en kulturel indsats i skolen, så børn og unge meget tidligt lærer kvalitetene at kende – ikke bare i teatret eller på filmen, men bestemt

også i bøger f.eks. Vi skal have en forståelse af, at der skal oplevelser til på den led, og jeg mener også, at det fællesskab, som f.eks. idrætten har, er utrolig vigtigt i denne sammenhæng, fordi værdien af teamwork bliver understreget. Ellers får vi et meget, meget individualistisk samfund, som nogle jo synes er så dejligt, men virker skræmmende på mig.

Jeg vil også gerne komme med et par bemærkninger om den danske identitet, for det har meget at gøre med diskussionen om vores internationale tilhørsforhold og diskussionen om fremmede og alle den slags ting. Jeg bliver meget trist, når jeg, som det ofte sker, hører den påstand, at alt fremmed, der kommer til Danmark, og alt samarbejde med andre lande i f.eks. EU er en trussel mod dansk kultur. Min påstand er, at den eneste trussel mod dansk kultur, er danskerne selv. Hvis vi glemmer alle de ting, vi taler om her i dag – teater, musik, bøger, sprog, religion og alle disse ting – mister vi vores kultur, men hvis vi husker dem, bliver den bevaret.

Vi skal have en kulturel oprustning, så vi i det mindste har styrke til at acceptere, at vi skal være sammen med andre og ikke pakke os ind i et pyssenyssesamfund med lukkede døre og mure omkring os og: Uha, er man mere mørkhåret end vi andre, er man farlig, og nu tager de fremmede danskheden fra os! Hold dog op med det! Danskheden er stærk, og danskheden kan overleve, hvis vi selv vil!

Det fører mig frem til min sidste bemærkning, nemlig at al den danskhed, som jeg hørte, at også Enhedslisten kørte frem med – man er blevet åh, så dansk med alle de anti-EU-holdninger – lød for mig utrolig nationalistisk. Men danskheden er også det, at vi har været i samspil med andre, og at vi er præget af andre kulturretninger, men har forstået at omdanne de påvirkninger til noget virksomt i det danske samfund. Troen på, at vi kan noget selv, koblet sammen med, at vi også lærer noget af de andre, er det gode i den danske kultur, og det er netop det, den danske kulturpolitik skal stå sammen om og bevare.

Det allersidste, jeg godt vil sige, er, at man må huske, at kulturpolitikken ikke skal stå alene; den skal også hænge sammen med det, der foregår i kirkeligt regi, i skoler, højskoler osv. Men den allervigtigste indsats er den, der skal sikre, at fremtidssamfundet bliver et menneskevenligt samfund og ikke et samfund, der er koldt og afstumpet og kun skaber problemer,

og det er faktisk det, denne debat skal handle om snarere end om nogle tekniske detaljer.

Ole Donner (DF):

Jeg vil gerne starte med at takke ministeren for redegørelsen.

Vi synes, det er godt, at vi for en gangs skyld får lejlighed til at diskutere kulturpolitik her i salen. Jeg kan huske, at lige efter at ministeren var tiltrådt, havde vi i Dansk Folkeparti anmeldt en forespørgselsdebat om »Kulturby 96«, og i sagens natur var det dengang svært for ministeren at komme rundt i alle hjørnerne i debatten. Men allerede på det tidspunkt bekendtgjorde ministeren, at der ville komme en sådan redegørelse, og redegørelsen indeholder jo, som det er sagt tidligere, en masse store ord om kulturpolitikken, men måske knap så meget om, hvad der skal ske fremover.

Vi mener helt klart i Dansk Folkeparti, at biblioteksloven bør ændres. Kulturministeren har været ude med nogle meldinger om brugerbetaling, og vi håber selvfølgelig, de bliver fulgt op med et forslag om brugerbetaling på en eller anden måde. Vi mener dog, at noget af det vigtigste er at få ændret formålsparagraffen i biblioteksloven, så de igen kommer til at fungere som biblioteker, hvor der lægges stor vægt på udlån af bøger og ikke på dukketeater og kunstgenstande og den slags ting, så derfor håber vi, at der sker en væsentlig opstramning. Der er virkelig behov for at ændre biblioteksloven, når man tænker på den moderne teknologi, der er kommet i de seneste år. Man bliver nødt til at forholde sig til de store databaser, der ligger ude i verden, og som man kan trække hjem på bl.a. Internettet. Vi mener godt, der kunne være brugerbetaling under en eller anden form.

Hr. Søren Hansen gav udtryk for, at brugerbetaling fortrinsvis skulle pålægges erhvervsvirksomhederne, der – som han sagde – skummer fløden af den viden, man henter på biblioteket; men det er vi ikke helt enige i. De medarbejdere, der læser gode bøger og dygtiggør sig, har da også stor glæde af det og kan måske oven i købet skumme fløden på et senere tidspunkt ved at få en bedre stilling på et senere tidspunkt, så vi mener, at det fortsat skal være gratis at låne faglitteratur og vel nok også gratis at komme ind i de databaser, jeg omtalte tidligere.

Som sagt indeholder redegørelsen efter vores mening en hel del almindeligheder og ikke så mange facts, og når fru Ester Larsen fra Venstre

udtaler, at det er svært at være uenig og svært at diskutere de selvfølgheder, der er nævnt i redegørelsen, er vi enige i det.

Vi mener også i Dansk Folkeparti, at støtten til kunstnere bør ændres radikalt. Vi mener, at Kunstfonden skal nedlægges, og vi mener ikke, at der skal flere kunstnere på finansloven, og derfor kan jeg allerede nu varsle, at vi selvfølgelig ikke kan støtte det lovforslag, vi skal behandle efterfølgende. Vi mener, der skulle gives nogle bedre skatteforhold for kunstnerne, og så mener vi i øvrigt, at de kunstnere, der laver noget, der kan sælges, såmænd også godt kan leve af det.

Vi mener også, at der bør foretages nogle ændringer inden for idrætslivet, så man i højere grad respekterer de mange tusinde frivillige ledere, der bruger deres fritid på at hjælpe til som trænere og hjælpetrænere. Vi mener ikke, de bliver tilgodeset nok.

Vi mener, man jager dem skattemæssigt, og vi mener, man bør yde det arbejde, de laver, større respekt. Uden det arbejde var der ikke megen kultur på det område.

Vi mener også, at politikere, ministre og kulturpersoner bør afholde sig fra at være smagsdommere og finde ud af, hvad der er god kunst og god kultur. Borgerne i Danmark må selv bestemme, hvad de synes, der er godt, og som det også er sagt tidligere, er det, der er godt for den ene, måske ikke godt for den anden og omvendt.

Der er ingen tvivl om, at god kunst, god kultur og god sport trækker fulde huse. Brian Nielsen trækker fulde huse, uanset om han bokser i KB-Hallen, Brøndbyhallen eller Randershallen, og det næsten uanset hvad billetpriserne er. De danske jernladies trækker fulde huse, og selv en fodboldkamp i Parken i København mellem to superligaklubber kan trække op til 40.000 tilskuere. Det betyder altså, at hvis der er noget at gå efter, kommer folk også, uanset om nogle kulturpaver har sagt, at de ikke synes, man skal gøre det, men hellere gå et andet sted hen, hvor der er tre gæster på en maleriudstilling. Folk går alligevel til fodbold, og det samme gælder, når der er tale om udenlandske rockorkestre og koncertarrangementer. Uanset hvad det koster, møder folk også op til disse arrangementer.

Inden for tv-området og det øvrige medieområde mener vi også, der bør ske nogle ændringer, så staten ikke blander sig så meget, som den tidligere har gjort. Vi mener, der skal være bedre konkurrencemuligheder mellem de

forskellige tv-stationer. Man skal efter vores mening ophæve tvangslicensen og på længere sigt indføre pay per view, så folk betaler for det, de ser.

Problemerne med public service kommer hele tiden frem, og her har vi den klare holdning, at de ting, der skal ud, og som borgerne skal informeres om, må staten betale de pågældende tv-stationer for at bringe. Selvfølgelig har meget af det, der er public service, ikke noget ret stort publikum, men det er klart, at der er nogle ting, der skal ud, og det må man så betale for, samtidig med at man må give bedre muligheder for at indføre betalings-tv på de resterende kanaler.

Desuden mener vi ikke, at EU bør have så en fremtrædende rolle i den danske kulturpolitik, som der lægges op til. Vi mener, at det er Danmark og danskerne, der skal tilrettelægge den danske kulturpolitik, og ikke EU.

Hr. Torben Rechendorff fortalte, hvordan han havde gennemgået redegørelsen og sat mange jaer og mange udråbstegn, og det forstår jeg godt: Jeg havde det på nogenlunde samme måde. Jeg havde svært ved at holde mig vågen den første gang, jeg læste redegørelsen igen, men efterfølgende lykkedes det mig at komme igennem den nogle gange. Jeg er helt enig med hr. Rechendorff i, at 11 itetsigende sider ikke er meget på 8 år, for det er jo 8 år siden, vi sidst så en sådan redegørelse. Men lad os håbe, at den kan være startskud til, at der sker noget inden for de områder, jeg har nævnt: biblioteksområdet, en ændring af støtteordningerne for kunstnere og bedre forhold for idrætten og for de frivillige ledere. Her er der jo nogle muligheder inden for tips- og lottosystemet, og så mener vi som sagt også, at der skal ske nogle store ændringer af medielovgivningen.

Endelig vil jeg gerne over for ministeren udtrykke min meget store tilfredshed med, at det trods alt fremgår af redegørelsen, at der fortsat lægges megen vægt på, at danskheden og det danske sprog skal fremmes. Jeg håber, at man vil gøre det nogle år endnu.

Kim Nøhr Skibsted (S):

Jeg tager ordet som privatist, fordi jeg kun kunne høre hr. Søren Hansen og hr. Peter Duetoft nævne et meget vigtigt område i den kulturpolitiske debat, nemlig de unge.

Jeg vil gerne have lov til at supplere noget af det, Socialdemokratiets ordfører, hr. Søren Hansen, sagde i sin ordførertale. Jeg anser nem-

lig politik inden for kulturområdet som andet end teaterfugle og anlægsprojekter, og faktisk er dette område nok det vigtigste område i vores moderne tidsalder.

Den ellers udmærkede redegørelse tager afsæt i mange af de udfordringer, vort samfund står over for, og ingen er vel i tvivl om, at den danske kultur hænger sammen med vort danske sprog, og at dansk sprog og kultur er under et heftigt bombardement i en verden, der er blevet mindre takket være teknologien. USA er fortsat storleverandør af skytset i form af film, tv-fiction, musik og cd-rom, men vi skal ikke forsøge at stoppe det skyts, for det kan vi ikke. Vi kan derimod stå imod ved at fremme det danskproducerede stof.

Det særlige danske, vort sprog, vor egenart, vor samfundsopfattelse baserer sig på vores lands stolte historie, der vidner om, at vi har udsyn og altid har haft blik for, hvad der skete i resten af verden. Det er det typisk danske og ikke, som visse politikere her i denne prægtige forsamling advokerer for, en forhutlet, nostalgisk andedamsnarcissisme, hvor alle ligner hinanden, tænker det samme og altid ved, hvad der sker i morgen.

Tv betyder uendelig meget i vores hverdag – så meget, at størsteparten af den danske befolkning mener, at den mest troværdige person i Danmark er en studievært på TV2, og det bør give os som politikere sved på panden. En undersøgelse af mangfoldighedens mønster i de 15-18-åriges medieforbrug viser, at der er nok at tage fat på hvad angår tv for os kulturpolitikere.

Medierne er uden sammenligning den største fritidsbeskæftigelse for unge mennesker. De bruger henved 7-8 timer om dagen på medierne. Drengene i den aldersgruppe, jeg nævnte, ser tv og video i over 4 timer daglig, og de unge foretrækker frem for alt fiktionsgenren og helst det udenlandske stof. Det er spillefilm og tv-serier, der er det store hit, og computerens indtog har også gjort udenlandske cd-romspil til et af hittene. Derimod synes kun 30 pct. – kun 30 pct. – af drengene, det er værd at læse en bog.

Tiderne er skiftet, og det bør vi forholde os til rent kulturpolitisk. En del af et lands kulturpolitik handler nemlig om værdier, ikke bare de økonomiske, men for en gangs skyld de åndelige værdier, og vores problem er, at den unge gruppe ikke føler nogen loyalitet over for det danske. Det skal der gøres noget ved nu, og en initiativgruppe har taget initiativ til, at der

etableres en fond til fremme af audiovisuel produktion i Danmark.

Jeg siger ikke, at vi skal afsætte penge til det i dag – bestemt ikke – men jeg ser gerne, at vi giver hinanden håndslag på, at vi vil arbejde for, at der gøres en indsats på dette område. Det er væsentligt, og så kan man tage fat på de økonomiske forhandlinger i den nye folketings-samling.

Det er også væsentligt, at vi støtter de mange danske talenter, der ikke kopierer amerikanske produkter, men godt kan selv. Lad os give hinanden håndslag på, at vi vil gøre det. Jeg tror, at partierne her i Folketingssalen kan være enige om det – måske med undtagelse af de par partier, hvis verden slutter ved det yderste af næsetippen. Lad os gøre det til gavn for de danske medieproducenter, for de unge medieforbrugere og i sidste ende absolut for det danske samfund.

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg skal allerførst sige tak til ordførerne for en overvejende positiv modtagelse af redegørelsen.

Jeg kan godt mærke, at det ligger lidt under overfladen hos de fleste, at det er ærgerligt, at der ikke er flere konkrete ting og forslag at kaste sig over og forholde sig kritisk til. Men nu er det altså en bred, overordnet politisk redegørelse, der i øvrigt er givet i en historisk sammenhæng, hvor vi har regionale kulturforsøg, der hindrer, at vi laver væsentlige lovændringer inden for de første 2 år. Derfor er det vigtigt at kvalificere debatten frem mod den ændrede lovgivning, der forhåbentlig skal komme som følge af de regionale kulturforsøg.

Når det siges, at der ikke står noget meget markant, men kun almindeligheder osv., tager jeg det som udtryk for, at man måske er lidt angst for at have sine overordnede principielle ideer med i debatten om kulturpolitikken, og det er jeg faktisk lidt ked af. Men når det er sagt, kan jeg hele vejen rundt fornemme en generel tilfredshed med redegørelsen bortset fra hos SF, og jeg forstår ikke SF's holdning. Det var jo næsten en afvisning af redegørelsen, og jeg forstår f.eks. ikke, at det ikke kan interesse SF at forholde sig til mit udspil om dansk sprog og identitet og starte en debat om kulturpolitikens opgave på det område. Det turde dog være en mulighed i betragtning af SF's historie og generelle udgangspunkt osv., og det ærgrer mig noget, at ordføreren ikke greb muligheden

for at gå ind i den debat. Jeg synes, det er lidt fattigt kun at få at vide, at det, man har foreslået, er klamt, men vi får måske lejlighed til at veksle ord om det på et senere tidspunkt.

Regeringens mål med denne redegørelse er at nå frem til en ny erkendelse af kulturpolitikken og kulturpolitikken betydning. Det er regeringens holdning, at den fortsatte gode udvikling af velfærdssamfundet er tæt forbundet med den diskussion, vi har om om kulturpolitikken, og de beslutninger, vi træffer i forlængelse af den diskussion, vi har i dag. Jeg mener også, at kulturen har nogle meget vigtige funktioner i samfundet, og udviklingen af et aktivt dansk kunstliv som basis for bevarelse af dansk identitet, udviklingen af befolkningens kulturelle kompetence og sikring af kvaliteten i de offentligt støttede kulturtilbud bør derfor have den højeste prioritet i enhver regerings politik, som den har det i denne regerings.

Kulturel kompetence kan sikres på mange måder, og det sker ikke udelukkende ved de redskaber, vi primært diskuterer i dag. Vort uddannelses- og skolesystem, foreningslivet – det har forskellige ordførere også været inde på – alt dette er med til at forme de mennesker, der bor her i landet, og det er vigtigt at have for øje i denne kulturpolitiske sammenhæng.

Kulturpolitikken bidrag til udviklingen af den kulturelle kompetence er mange, og det fremgår også af redegørelsen og af dagens debat i øvrigt. Der er peget på mange områder, men vigtigst er, at en aktiv og fremadrettet kunst- og kulturpolitik stimulerer den dynamik og forandringsvilje, som skal sikre velfærdssamfundets beståen og fortsatte udvikling.

Kunsten skal – og den skal have mulighed for det – sammen med videnskaben være samfundets udviklingslaboratorium, eksperimentarium, hvis man tør bruge det ord. Med dette udsagn i redegørelsen mener jeg, at kunst- og kulturlivet har kreativitet, kraft og udviklingsmuligheder, som resten af samfundet enten ikke har eller mangler at blive opmærksom på. De veje, kunsten viser, kan udfordre, glæde og inspirere os andre, og det er vigtigt, at vi lader os udfordre såvel personligt som i vores arbejdsliv. Derfor er dagens debat vigtig for både kulturpolitikken og samfundsudviklingen.

I dagens samfund forfalder vi måske for let til at lade os rive med og ikke stille spørgsmål og krav om, hvordan vi vil forme Danmark. Mange betragter Danmark som en lille brik i et stort spil, en brik, der ikke har stor betydning,

men det er der ingen grund til. Det ville være en menneskelig og politisk falliterklæring ikke at opstille krav og ambitioner og fælles visioner for fremtiden, og jeg mener, kulturpolitikken kan spille den store rolle i denne proces. Kulturpolitikken handler både om holdninger, om vore evner til at udvikle dem, om vores kreativitet og om vor menneskelige og kulturelle kompetence.

Det er nævnt i redegørelsen, at der har været tendenser til at instrumentalisere kulturpolitikken. Dermed henvises der til de mange gange, hvor kulturpolitik kun har været et instrument for andre politikker. Kulturpolitikken er imidlertid alt for vigtig til kun at være et redskab for social-, erhvervs-, beskæftigelses-, integrations- og andre politikker. Kulturpolitikken har – og det forsøger jeg at præcisere i redegørelsen – sine egne mål, som ikke bør være underlagt eller underordnet andre. Kulturpolitikken mål er således heller ikke at sikre kunstnernes sociale sikringsordninger – det er et svar til Enhedslisten, og jeg skal komme tilbage til det senere – eller at sikre fast arbejde for medlemmerne af kunstnernes faglige organisationer. Kulturpolitikken mål er udvikling og kvalitet og at sætte nye mål for samfundet, og kunsten skal – og vi må bede til, at den kan det – sætte nye dagsordener, også for os politikere.

På det helt konkrete plan skal disse ambitioner selvfølgelig finde nogle udtryk, for det handler kulturpolitik også om. Men jeg mener, at regeringen og Folketinget har lidt tid at løbe på. Der er ingen grund til det store hastværk. Vi har også nogle bindinger, vi skal tage hensyn til, og disse bindinger synes jeg, at mange – også i den presse, der interesseret har behandlet redegørelsen op til denne dag – går udenom. Vi har en mediaaftale, der løber frem til årtusindskiftet, vi har en aftale om de regionale kulturforsøg, der også forpligter os til at se forsøgene gennemført, før vi justerer den berørte lovgivning, og endelig har vi naturligvis et stort kompleks af forpligtelser over for de institutioner, love og andet, vi allerede har i dag, og som vi hverken kan eller vil løbe fra. Jeg siger dette, fordi der i hvert fald hos nogle, også blandt dette Tings medlemmer, har været tilløb til at ville fortrænge det, som allerede binder.

Regeringens holdning er ikke, at vi ikke skal have en politisk debat, tværtimod. Men i respekt for de indgåede aftaler kan vi ikke til-lade, at den bare skal handle om enkeltstående

feberredninger, enkeltprojekter eller helt aktuelle eller kortsigtede indsatsområder.

Vi kan faktisk tillade os at bruge tid på den nødvendige fordybelse og tage en principiel kulturpolitisk debat, som lægger op til en bred dialog om kulturpolitikens mål og midler, også i fremtiden.

Jeg vil lige vende tilbage til et af de områder, vi er meget forpligtede af, og det er de regionale kulturforsøg:

Lovgivningen på det område er vedtaget bredt her i Tinget, og der er stillet nogle spørgsmål, som der arbejdes intenst med i ni forsøgsregioner rundt omkring i landet.

Vi har lige fået en midtvejsevaluering for et par dage siden, og den peger foreløbig på, at forsøgene ikke umiddelbart medfører de store lokale forandringer, hverken i kulturlivet eller i den offentlige støtte til det. Og hvis ny fleksibilitet og frihed fører til større stilstand end før forsøgene – og det ser ud til at være tilfældet nogle steder, hvad jeg beklager – må vi selvfølgelig kritisk spørge, om kommunerne magter den nye opgave, eller amterne for den sags skyld. Men de har endnu et par år til at vise, om de kan gå nye veje, og man må altså afventes vores præcise initiativer, til den periode er forløbet.

Men trods bindingerne tager regeringen jo alligevel løbende nye initiativer.

F.eks. er den forøgede satsning på kunstrådet, som vi skal diskutere videre i forbindelse med behandlingen af et konkret forslag i dag, en milepæl i dansk kunstopolitik.

Kunsten bidrager til at sætte nye dagsordener, til at se det bestående eller det forgangne i et nyt perspektiv og til at udvikle kulturarven. Derfor er det vigtigt, og jeg glæder mig til debatten i forbindelse med lovforslaget.

Den styrkelse af hele kunstrådet, som der lægges op til – både med hensyn til det, der kræver lovgivning, og med hensyn til det, der kan ske ved at øge midlerne til de eksisterende ordninger – går ud på, at vi vil forøge kunststøtten med 40 mio. kr. i årene frem til og med år 2000, og det er en markering af, hvor stor en rolle vi fra regeringens side mener kunsten spiller, og jeg er glad for de uforbeholdne tilsagn, der næsten hele vejen rundt er kommet om den indsats.

Medieområdet:

Som nogle ordførere ganske rigtigt har sagt, er medieområdet måske den største kulturpolitiske udfordring, vi overhovedet har, og inter-

essen for, hvordan medierne udvikler sig, er stor, men vi må også respektere den medieaftale, der foreligger.

Det betyder ikke, at vi ikke kan føre en kritisk debat om, hvad medierne bringer, hvad public service-begrebet er for noget, og hvad det er for forventninger til mediernes ansvarsfølelse på det kulturpolitiske område, vi naturligvis kan have.

Den debat skal vi føre, men muligheden for konkret at gribe ind og ændre på kravene og formuleringerne i lovgivningen osv. er altså skudt ud, til medieforliget udløber; men det er vigtigt, at vi varmer op undervejs, så vi er klar til at tage debatten, når den tid kommer.

På multimedieområdet kan vi heller ikke i øjeblikket pålægge nogen institutioner en public service-forpligtelse. Men jeg er glad for hr. Kim Nøhr Skibsteds indlæg, som peger på den stærke udfordring, der ligger på det område, og jeg vil godt påpege, at den udviklingsfond, som der om en uges tid ligger lovforslag på Folketingets bord med hensyn til, har mulighed for at løse opgaver netop på dette punkt.

Så vil jeg godt forholde mig lidt generelt til et par af de ting, der er rejst, og så til sidst kommentere de enkelte ordføreres indlæg – inden for den taletid, som jeg nu har til rådighed:

Flere har klandret mig for, at det er en for kort redegørelse, at det er for pauvert efter 9 år kun at levere 11 sider, endda sider, som fik en af de ærede ordførere til at falde i søvn ved starten af læsningen.

Jeg tror, det har været sent på aftenen, hr. Ole Donner er gået i gang med at læse, og det skal man ikke gøre med sådan et svært stof; det skal man tage fra morgenstunden – så går man også en lysere dag i møde, vil jeg sige – det var bare en anbefaling til en anden gang, hvor vi lægger op til en kulturpolitisk debat.

Men nu er det altså sådan, at en redegørelse til Folketinget faktisk ikke må fylde mere, end at det svarer til en fremlæggelse på 20 minutter, og derfor kan den ikke være længere, og derfor er der rigtig meget, der ikke er nævnt.

F.eks. er idrætten – som diskuteres på livet løs rundt omkring i Danmark – jo berørt i den idrætspolitiske redegørelse fra foråret, og derfor er den kun nævnt med ganske få ord her.

Jeg er også blevet kritiseret for de mange store ord, men jeg har forsøgt at sige, hvorfor vi ikke går mere konkret til værks: De regionale kulturforsøg, medieaftalen og det, der ligger i institutionernes langsigtede arbejde, gør, at vi

ikke kan komme med konkrete forslag endnu, men naturligvis vil arbejde med konkrete forslag i forlængelse af den debat, der finder sted her, og som forhåbentlig er et afsæt til en debat, der kan forsætte frem mod eventuel lovgivning.

Så er der faldet en del reserverede bemærkninger, især fra Venstres og Det Konservative Folkepartis side, men også fra anden side, om forslaget om Kulturministeriets Udviklingsfond. Men om en uge eller to får vi jo lejlighed til grundigt at diskutere dette udmærkede forslag, som beskyldes for at være elitært og centralistisk. Og jeg synes, dagspressens interesse for forslaget – som jo først kommer til debat om et par uger – har været dejlig stor, men altså også noget enøjet.

Hensigten med Kulturministeriets Udviklingsfond er at bygge på den succes, som Kulturfonden faktisk har været, og skabe et redskab, der giver os fleksibilitet og dermed mulighed for at støtte udviklingstendenser på kultur- og kunstområdet langt mere smidigt, end vi hidtil har gjort og vil kunne gøre i dag.

Det er altså et forsøg på at målrette den succes, som Kulturfonden har været frem til nu. Og jeg glæder mig uendelig meget til den debat om Kulturministeriets Udviklingsfond som afløsning af Kulturfonden, som vi som sagt skal have om relativt kort tid.

Så skal jeg kort sige lidt om det generelle, der har været sagt om opgavefordelingen og decentraliseringsproblemet.

Jeg synes, det har været naturligt i en sådan kulturpolitisk redegørelse at rejse spørgsmålet: Hvem har ansvaret for hvad på det kulturpolitiske område i Danmark, staten, amterne eller kommunerne? For det er en kommentar til det arbejde, der foregår i regeringens opgavekommission og også til det, der foregår i det regionale kulturforsøg, og det er ikke et forsøg på at finde smuthuller, så staten kan slippe billigere på det kulturpolitiske område. For mig er det tværtimod et forsøg på at præcisere, hvor opgaven skal løses, og inspirere til, at man på det lokale niveau, især hos kommunerne, men også hos amterne, tager konsekvensen af sine markeringer om at ville overtage noget på kulturområdet og begynder at prioritere kulturen højere, også økonomisk.

Derfor er det nævnt i redegørelsen, og derfor er jeg også glad for nogle af de bemærkninger, der er faldet, men jeg kan afvise, at der heri ligger et forsøg fra statens side på at løbe fra nogle forpligtelser på det kulturpolitiske område. For

det skal staten ikke, og det skal regeringen og Folketinget ikke, hverken lovgivningsmæssigt eller økonomisk, og det er der på ingen måde lagt op til.

Så vil jeg vende mig til de enkelte ordførere og kort kommentere et par af de ting, som jeg ikke har kunnet kommentere i forbindelse med de mere generelle bemærkninger.

Til hr. Søren Hansen vil jeg sige, at jeg er glad for bemærkningen om den aktive kulturpolitik, som har noget med folkestyret og demokratiet at gøre. Og det er måske endda hovedsagen, at vi ser kulturpolitikken i det perspektiv, så det vil jeg gerne kvittere for.

For som jeg antydede tidligere, er den største kulturpolitiske kamp, vi står i, måske den, at vi skal forme en dansk kulturpolitik, der kan være et svar til den globalisering eller, mere præcist, amerikanisering af medieområdet, som vi er ude for, og som vi ikke kan udelukke os fra, og som denne redegørelse ikke på nogen måde er et forsøg på at udelukke os fra, men at ruste os til at tage udfordringen op ved også at producere noget med dansk udgangspunkt, der har kvalitet, og som kan fjerne en del af interessen fra det overfladiske, der kommer ned til os gennem æteren.

Til hr. Søren Hansens markeringer om de sidste 25 pct. af danskerne, der ikke tager del i kulturlivet i øjeblikket, vil jeg blot sige:

Jeg synes også, det er vigtigt at komme længere ud, men jeg vil også gerne sats på, at vi med kvalitetshensynet sikrer, at de 75 pct., der deltager i kulturlivet, fortsat ønsker at deltage i kulturlivet, for satser vi ikke på at forbedre kvaliteten rundt omkring, kan vi risikere at tabe nogle af dem. Så for mig er det ikke et enten-eller, men en dobbeltvægtning i fremtiden, og det forstår jeg også på hr. Søren Hansen at vi kan være enige i.

Fornyelse for fornyelsens skyld, siger hr. Søren Hansen.

Nej, det er ikke derfor. Fornyelsen kan nemlig også være for det etableredes skyld. At tænke nyt med det etablerede som bagage er også godt. Så jeg ønsker ikke fornyelse for fornyelsens skyld, men fornyelse for kunstens og kulturlivets skyld generelt.

Til fru Ester Larsen vil jeg sige, at fru Ester Larsen kaldte nogle af mine betragtninger i indledningen til kulturredegørelsen for almindeligheder og nævnte foreningslivet.

Men jeg har forsøgt at sige, hvad der er særligt ved dansk identitet, og herunder har jeg

sagt, at det frivillige foreningsarbejde i bredeste forstand er et dansk særkende, og derfor er det ikke en almindelighed; det er faktisk et klenodie, jeg har hevet ind i redegørelsen, og som det egentlig ligger uden for en kulturministers ressortområde at beskæftige sig med, hvis man ser støttemæssigt på det osv. Men jeg har faktisk set det som et væsentligt element og som noget, vi skal tage vare på og give nye udfordringer, også for at styrke og stimulere kulturpolitikken.

Det er ganske rigtigt, at ytringsfriheden ikke har noget med økonomisk støtte at gøre, men mulighederne for at komme til orde har altså noget at gøre med at få frisat nogle ressourcer til at udtrykke sig med, og derfor har økonomi og økonomiske støttemuligheder hen ad vejen også en del med ytringsfrihed at gøre.

Den folkelige kultur brugte fru Ester Larsen megen tid på, og det vil jeg gerne kvittere for, for jeg er hundrede procent enig i, at det er og bliver en stor kulturpolitisk opgave at sikre den folkelige kulturs udviklingsmuligheder, men det er først og fremmest en lokal opgave. For den er netop, som hr. Peter Duetoft siger, lokalt forankret, og derfor skal den også langt hen ad vejen finansieres lokalt, og kun momentant og i begrænsede perioder bør staten inspirere yderligere til dét.

Men jeg vil opfordre kommunerne til at tage deres forpligtelse på sig fuldt ud hele vejen rundt på det område, også de kommuner, ofte små landkommuner, der har prioriteret kulturpolitikken meget, meget lavt, helt derned, hvor det næsten kommer ned under gulvbrædderne, for dér kunne man sige at den folkelige kulturs muligheder for at komme til udtryk måske netop trædes under fode.

Så vil jeg sige hr. Torben Rechendorff tak for, at hr. Rechendorff tog sig tid til at læse redegørelsen to gange og stadig væk kom frem til, at der var flere plusser og udråbstegn og bekræftelser på, at det er det rigtige, der står i redegørelsen.

At den skulle være tandløs og ufarlig, har jeg jo forsøgt at afvise i den forstand, at jeg har gjort opmærksom på, at det er en overordnet diskussion og netop ikke en overfladisk diskussion, vi skal have, og at jeg derfor ikke har kunnet provokere med meget kontante udspil, men jeg havde dog håbet, at jeg måske havde kunnet provokere Folketinget lidt mere ved at sige noget om, at den danske identitet og det danske sprog skal stå i centrum for dansk kulturpolitik i fremtiden – sammen med en række andre ting,

der har båret dansk kulturpolitik frem til nu, f.eks. ytringsfriheden, det kulturelle demokrati og kvalitetsbegrebet osv., begreber, som vi jo hele tiden skal nyformulere for at holde dem spændstige.

Så jeg vil godt sige, at jeg opfatter ikke redegørelsen som tandløs, og jeg håber også, at debatten her i dag kan give hr. Rechendorff mod til at bide sig godt fast i den.

Så nævnte hr. Rechendorff to konkrete områder, som tiden er ved at løbe fra, nemlig teaterlovgivningen og museumslovgivningen.

Her er jeg ganske enig, og jeg har netop rejst en teaterpolitisk debat, og den skal vi holde intens, indtil det er muligt at ændre lovgivningen på de punkter, hvor vi nu til den tid kan blive enige om det.

Det er selvfølgelig beklageligt, hvis fire museer ikke kan få den støtte, som de kunne se frem til at få, men som hr. Duetoft siger, er solen jo ikke gået ned endnu, og hvem ved, hvad der er sket, inden vi når aftenstunden? Det er muligt, at der sker mirakler, det kan man ikke vide.

Men jeg vil i øvrigt sige, at Teaterrådet til hver en tid er sat til at prioritere inden for den bestående ramme, og det har jeg fuld respekt for at det gør, og det er ikke muligt inden for den ramme at sende regningen videre til kulturministeren, og det tror jeg også Teaterrådet har forstået.

Og med hensyn til museumspolitikken er vi for den sags skyld klar til at lovgive på museumsområdet i morgen, for der ligger meget godt materiale og mange konkrete forslag, men vi må vente, for netop museerne står i centrum for de regionale kulturforsøg, og vi må derfor afvente yderligere svar derfra, men så er der nok også et lovgivningsbehov, og det forstår jeg at hr. Rechendorff vil støtte os i.

Over for fru Margrete Auken vil jeg kun gentage den bemærkning om, at jeg var skuffet, som jeg kom med i starten med hensyn til, at redegørelsen var banal og klam osv., men det får jeg måske svar på nu, og så kan vi måske fortsætte debatten.

Men der var dog en kvittering for, at vi støtter og styrker den skabende kunst. Så det var da godt, at der var ét punkt, hvor fru Margrete Auken og jeg kunne mødes omkring denne kulturpolitiske redegørelse.

Jeg skal ikke her komme ind på Starekassens situation; den tror jeg vi kan tage i en anden sammenhæng. Men det er ikke, fordi jeg ikke

fortsat ønsker at diskutere Det Kongelige Teater; det gør jeg også gerne her i salen, hvis den tid kommer og det bliver et vilkår – med glæde – men foreløbig har jeg altså en lille byggesag, som jeg lige skal have afklaret om jeg kan gennemføre, og det håber jeg at fru Margrete Auken har forståelse for er min opgave.

Til hr. Henrik Svane vil jeg gerne sige tak for opbakningen og tak for, at han rejste den problemstilling, som jeg også synes er vigtig, og som flere ordførere var inde på, nemlig det farlige, men også det udfordrende i at rejse en kvalitetsdebat. For vi skal som politikere naturligvis ikke komme og fortælle entydigt, hvad der er kunstnerisk kvalitet eller kvalitet på kulturområdet, men vi har en forpligtelse til at forfølge spørgsmålet uden at blive smagsdommere, for kun på baggrund af en kvalitetsvurdering kan der prioriteres fornuftigt økonomisk, og med alle de muligheder, som vi har for at støtte og hvor vi gerne vil støtte på kunst- og kulturområdet, skal der altså foretages prioriteringer.

Derfor rejser jeg kvalitetsdebatten, men også i stor respekt for det, hr. Peter Duetoft sagde om, at det er en balancegang, og at vi skal passe på, men at det ikke skal afholde os fra at tage debatten.

Så vil jeg sige til hr. Niels Højland: Jeg er enig i problemet med hensyn til bibliotekerne, men jeg forstår på hr. Niels Højland, at han ikke ønsker at bruge de 9 mia. kr., som samfundet i øjeblikket bruger på kultur, og det må vi så blot tage til efterretning.

Til hr. Bent Hindrup Andersen til sidst blot den bemærkning, at jeg er glad for den entydige opbakning fra Enhedslisten til de fleste af de ting, der er i redegørelsen. Og jeg skal gøre mit til, at der bliver sammenhæng mellem, hvad regeringen siger på dette område, og hvad regeringen faktisk gør, og jeg føler, at tilkendegivelserne fra ordførerne i dag vil hjælpe mig et godt stykke på vej.

Jeg har i øvrigt flere bemærkninger til de resterende ordførere, og det er muligt, at jeg kan komme tilbage til dem senere, for jeg kan se, at min tid er gået.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (DF):

Det er rigtigt, at jeg sagde til ministeren, at det var en kort redegørelse med mange store ord, men jeg glemte desværre at sige, at det var en

kort og kedelig redegørelse med mange store ord.

Og så vil jeg vende tilbage til det, der blev sagt om hr. Rechendorffs jaer og udråbstegn, for jeg havde en anden bemærkning i margenen ud for indledningen til redegørelsens punkt to, *Kulturpolitikens offentlige aktører*, og jeg vil tillade mig at citere:

»Kulturpolitikken bliver til i et samspil mellem borgere, foreninger, organisationer, private virksomheder og offentlige beslutningstagere i stat, amter og kommuner. Balancen mellem disse aktører afgør i høj grad kulturpolitikens retning og indhold. I disse år har de regionale kulturforsøg sat særligt fokus på beslutningstagerne i stat, amter og kommuner. Det er derfor vigtigt, at de drøftes i den sammenhæng, inden der skal træffes politiske beslutninger som opfølgning på de regionale kulturforsøg.«

Efter at jeg var vågnet igen, skrev jeg nemlig i parentes i margenen: Nå!

Margrete Auken (SF):

Til kulturministeren vil jeg først lige sige om det dér med at læse redegørelsen om morgenen i stedet for om aftenen: Jeg har prøvet morgenmetoden – bonk, så faldt jeg altså også i søvn, og det beklager jeg meget, og det kan selvfølgelig også skyldes andre ting.

Men det, som jeg synes var nedslående ved redegørelsen, var, at den overordnede debat, som jeg er enig med ministeren i at vi skal have, manglede en konkretisering, for også den overordnede debat skal have noget, man kan bide i, og det var nogle meget vage formuleringer.

Og det dér om sproget og identiteten er jo så rigtigt, at man ikke kan stille noget op med det, og det var også det, jeg mente med ordet klamt, og jeg er ked af, at det har gjort så voldsomt et indtryk; så skulle jeg have fundet på et andet ord, men jeg mente det faktisk negativt, for jeg synes, det er så vigtig en debat at få i gang, fordi den også handler om, hvad det er for nogle værdier, der skal styre vores liv fremover. Og jeg er personlig overbevist om – og nu taler jeg helt for egen regning – at vi i løbet af forholdsvis kort tid kommer i en situation, hvor vi skal finde ud af, hvordan vi får ændret vore livsværdier, sådan at vi kan komme væk fra stigningen i det materielle forbrug, for vi kan jo se, at uanset hvor meget vi har talt om IT-samfundet osv., er det materielle forbrug faktisk steget og steget og steget, og det ender jo med, at det går galt.

Jeg ved godt, at man kan hyre Institutet for Fremtidsforskning, sådan som Kulturministeriet havde gjort det til vores Ebeltoftkonference, men dér får vi jo sådan nogle chokoladescenarier, hvor det bare går derudad og vi bliver rigere og rigere. Og hvis der er et krak på børsen i Japan, går det jo over, og brænder der nogle store regnskove, så klarer vi det henne om næste gadehjørne, og det dér med, at man i stigende grad sulter i Afrika, skal vi nok også klare, og flygtningeproblemet er i øvrigt også et problem, der går over!

Det er altså lidt af modellen i det, og det var den kulturelle armod, der ligger bag sådan en værditankegang, som egentlig bare siger, at hvis ikke vi får mere, kan vi ikke løfte nogen af vores problemer, vi blev præsenteret for også dér. Ja, de bløde værdier blev nok nævnt, men de var hele tiden koblet med et kolossalt stigende forbrug, for det er meget lettere at stige i materiel levestandard end at gå ned, og det er altså kolossalt svært at vende udviklingen – det er tilsyneladende en banalitet, men man glemmer det tit – og hvis vi skal i gang med den proces, inden vi begynder at rive hovederne af hinanden og vores samfund falder i stumper og stykker, som vi kan se det med den fremmedebat, vi har haft for nylig, har vi altså brug for en anden slags værdidebat end den, som jeg synes der bliver lagt op til med de dér meget vage begreber.

Det var den overordnede grund til, at jeg var skuffet over debatten: Jeg syntes, det var for lidt, jeg fik, og jeg synes ikke, henvisningen til sproget og identiteten gør mig meget klogere.

Jeg er i og for sig med på henvisningen til foreningslivet som en vigtig del af den danske kultur – eller rettere den skandinaviske, for det er jo noget, man har i hele Skandinavien, altså foreningsorganiseringen som en del af demokratiet – men også dér skal der jo være indhold i tingene, for at vi kan vide, hvad det er, man taler om.

Noget, som er helt specielt dansk, er f.eks. Foredragsdanmark, for det kender man ikke magen til andre steder, og dér tænker jeg ikke på det dér Arte-ræs, hvor folk tager 25.000 kr. for at stå og lave noget Lotte Heise-fjollereri, men på det, at danskerne tager rundt i landet og taler om vigtige spørgsmål, og det sker jo – som nogle af os ved – fra september til maj fra mandag til torsdag.

Og indholdet i den diskussion skulle jo også gerne kunne give afsæt til, at vi kommer videre

med at tale om, hvad det er, der skal gøre vores liv rigt og vigtigt, og hvordan vi undgår, at diskussionen bliver mere og mere fortærsket, og det er jo slet ikke til stede i denne debat. Og jeg synes da, det er den største kulturelle udfordring til os, at vi har fået et så absurd overforbrug, og måske især, at de unge mennesker også har fået det.

Der er et enkelt punkt, som jeg er ked af jeg ikke kom ind på, og det er bibliotekerne. Men jeg går ud fra, at vi på et andet tidspunkt får en generel biblioteksdebat, så vi ikke under de korte bemærkninger skal stå her og sige, hvad der skal koste noget, og hvad der ikke skal koste noget; men jeg kan altså beklage, hvis man siger, at nu vil man tage betaling for det, som man kan tjene penge på, for det er det farlige i ministerens udspil, for så bliver det det, som man kan tjene penge på, der bliver satset på, og så bliver bogindkøbene, eller hvad det ellers kan dreje sig om, skåret ned, hvad de jo allerede er blevet.

Skal vi have indført betaling for noget, skulle vi så ikke først og fremmest se på, om det ikke skulle være dér, hvor de, der reelt har råd til at betale, sparer penge, og det er vel først og fremmest i forbindelse med de store søgningsopgaver, som erhvervslivet og andre kan have, og så lade dem være brugerbetalt.

Det kan også godt være, at det skal være mere, men det har jeg brug for en bedre debat om end den, der er givet plads til her, og det var altså, fordi jeg også selv var så optaget af at få den debat, som ministeren efterlyste, at jeg gav udtryk for, at jeg var skvattet i søvn – og jeg prøvede som sagt morgenmodellen.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Da jeg kunne se, at kulturministeren var løbet ud for taletid og måske derfor ikke nåede at få lejlighed til at svare på mine spørgsmål, vil jeg prøve at gentage dem, så ministeren får lejlighed til det nu:

For det første om den medieaftale, som er indgået med Venstre, De Konservative, Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti, hvilket i øvrigt betyder, at Venstre og De Konservative og Dansk Folkeparti og Fremskridtspartiet har fået vetoret inden for rammerne af den, og dér har man altså lagt medieaftalen om fra at være en kulturpolitisk aftale til at være en rent kommerciel aftale, idet man har indført en ny reklamefinansieret landsdækkende radio- og tv-kanal.

Så vil jeg spørge ministeren: Er det en handling, der fremmer kvalitet? Og er det en handling, som har fulgt det, der står i ministerens redegørelse om, at dansk kunst og kulturs udvikling skal støttes?

Jeg vil altså gerne høre fra ministeren, om man kan se resultatet af medieforliget på den måde.

Den anden ting er de regionale kulturforsøg. Der siger ministeren, at der er ikke sket noget, hverken op eller ned.

Der vil jeg spørge ministeren: Hvordan tror ministeren det går nu, hvor kommunevalget er overstået og man har en 4-årig periode? Og er det ministerens opfattelse, at de regionale kulturforsøg er en særlig god måde at fremme dansk kultur og kunst og kvalitet på? Og er det det, der har været målsætningen med de regionale kulturforsøg? Eller har målsætningen været, at man ville slippe for at beskæftige sig med det i Kulturministeriet?

Endelig vil jeg spørge ministeren: Hvad vil ministeren gøre ved det forhold, at vi har et bredt lag af skabende kunstnere herhjemme, som er grundlaget, ja hele vækstlaget, for kvalitet i dansk kunst og kultur – jeg taler om de professionelle kunstnere, som bl.a. har været igennem censurerede udstillinger og lignende forhold – men som har lange perioder uden indtægt, og som ingen muligheder har for bare at opretholde et eksistensniveau på linje med en arbejdsløshedsunderstøttelse?

Synes ministeren ikke, det er uacceptabelt, at der i et samfund som det danske er sådanne forhold, når man samtidig siger, at man kræver kvalitet af de professionelle skabende kunstnere, og hvad vil ministeren gøre ved det?

Vil ministeren efterhånden begynde at tænke lidt i de baner, som Enhedslisten har tænkt i: at der bør være en støtteordning, der i det mindste sikrer, at man kan have et eksistensgrundlag på linje med understøttelsen, og hvor der også skal betales til den på samme måde? Det er jo det, de skabende kunstneres foreninger gerne vil have.

Har ministeren i sinde at prøve at løse det problem, så vi ikke skal have den skamplet på det danske samfund, at vi har professionelle skabende kunstnere, der ikke engang kan have et eksistensgrundlag på linje med en arbejdsløshedsunderstøttelse?

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg vil starte med at rette en fortalelse, som jeg gjorde mig skyldig i i mit første indlæg, idet jeg talte om, at fire museer ikke kunne få støtte: Jeg tror, det er fire teatre, der ikke har fået støtte, hvilket har optaget dagspressen en del, og det var i den sammenhæng, jeg talte om, at solen ikke var gået ned endnu, og det er den fortsat ikke.

Så vil jeg gerne sige til hr. Ole Donner, at det selvfølgelig er kedeligt, at hr. Ole Donner ikke kan holde sig vågen, når han læser en sådan redegørelse, og det gælder også fru Margrete Auken, og det skal vi ikke jukke mere i. Men jeg kan da sige, at vi jo har spredt denne redegørelse til mange interesserede danskere, og at masser af dem har meldt tilbage, at de med begejstring har læst redegørelsen og engageret sig i den osv. Og jeg forstår også på bemærkningerne og tilbagemeldingerne her, at mange har læst den både grundigt og gentagne gange. Så måske er det motivationsmangel på et bestemt tidspunkt, der har gjort, at sådan noget er sket for et par medlemmer af Folketinget.

Så vil jeg sige til fru Margrete Auken, at jeg naturligvis er glad for de uddybende bemærkninger fra SF's side, som er kommet her. Og hvis vi havde haft længere tid, kunne vi sikkert være kommet ind i en meget interessant debat, også med udgangspunkt i den vægtning af den danske identitet og herunder det danske sprog, som jeg er kommet med i redegørelsen.

Og jeg er fuldkommen enig med fru Margrete Auken i, at det her er en værdidebat, og at den værdidebat godt kan føre os hen til, at den klimakonference, der er i Kyoto nu, egentlig har noget med livsværdier at gøre, og at den dermed til syvende og sidst også har noget med kulturpolitik at gøre, altså at det er nogle holdningsændringer og nogle holdningsbearbejdelser og nogle værdier, vi skal diskutere. Og det var også det, jeg forsøgte at lægge op til inden for de rammer, jeg nu engang har haft, og med den sprogbrug, jeg har valgt, og jeg håber, at andre vil inspirere og kvalificere debatten fremover, og det synes jeg også vi er kommet et stykke vej med i dag.

Og med hensyn til bibliotekerne, som både fru Margrete Auken og andre spurgte om, vil jeg lige gøre det klart, at samme dag som jeg offentliggjorde min redegørelse, kom der en betænkning fra det såkaldte UBIS-udvalg, Udvalget om Bibliotekerne i Informationssamfundet, som jo er et udvalg, som regeringen

nedsatte for to år siden, og som fik til opgave at beskrive fremtidens biblioteker og finde ud af, hvilke krav der skal stilles til bibliotekerne i fremtiden, og som samtidig fik den opgave at vurdere, hvorledes fremtidens biblioteker kan finansieres, og det var i den sammenhæng, brugerbetaling blev antydet som en mulighed.

Jeg har ikke lagt mig fast på brugerbetaling, og på regeringens vegne har jeg sagt, at betaling for bogudlån ikke kan komme på tale. Men vi er naturligvis nødt til fordomsfrit at drøfte de andre forslag fra udvalget, og det foregår i første omgang ved en høringsrunde i løbet af foråret og så naturligvis ved diskussioner om det lovforslag, som vi skal have udarbejdet og fremlagt til vedtagelse inden for det kommende års tid.

Personlig er jeg ikke tilhænger af brugerbetaling, og jeg håber, at vi kan undgå det, men samtidig må vi se i øjnene, at det vil koste 300 mio. kr. mere om året at finansiere de forslag, som udvalget er kommet med: at bibliotekerne i fremtiden bør have cd-ROM'er, videoer og musik-cd'er på hylderne i langt større omfang, end de har i dag, og det er den opgave, vi står over for.

Så jeg tror, vi må se lidt mere fleksibelt og fordomsfrit på en mulig brugerbetaling, men jeg håber ikke, at der for de almindelige borgere skal være brugerbetaling for de normalt tilgængelige ydelser. Men det er altså den diskussion, der er lagt op til, og som naturligvis skal føres grundigt i den kommende tid.

Og så vil jeg prøve at svare kort på de tre spørgsmål, der er stillet af hr. Bent Hindrup Andersen:

Om medieaftalen er kommerciel, kan man nok diskutere, og om jeg synes, den har bragt mere kvalitet ind i mediebilledet i Danmark, vil jeg lade stå som et spørgsmål, som jeg ikke her på Folketingets talerstol vil forholde mig til, for med hensyn til det kan der jo være flere forskellige synspunkter, men jeg synes ikke, det er et overbevisende ja, man kan give udtryk for, hvis man skulle forsøge sig med et svar på det spørgsmål.

Om de regionale kulturforsøg vil jeg blot understrege endnu en gang, at det naturligvis må vise sig, om kommunalvalget har bragt andre kommunalpolitikere på banen, som vil nedprioritere kulturen, og som ikke føler sig forpligtet af de regionale kulturforsøg, som man er gået ind i.

Jeg kan konstatere, at den midtvejsrapportering, der er kommet, er skuffende i den forstand, at den påpeger, at det er meget få steder, man har lavet noget nyt. Og det nye, man har lavet rundt om i landet, er for det meste foregået for at få de ekstra penge, der er lagt i det regionale kulturforsøg. Men som jeg fortrøstningsfuldt udtrykte mig, der er jo et par år endnu, hvor de regioner, der er i gang, kan komme med nye svar på, hvor kulturpolitikken skal ligge ansvarsmæssigt, finansieringsmæssigt i fremtiden. Det vil vi se frem til. I øvrigt skal Folketingets Kulturudvalg diskutere midtvejsrapporteringen ved en hel mødedag i løbet af januar måned.

Så til hr. Bent Hindrup Andersen om de skabende kunstnere: Nej, jeg vil ikke tage initiativ til, at der oprettes sociale støtteordninger for skabende kunstnere. Og i det nej tror jeg, at jeg har en stor del af Folketingets partier bag mig. Sådan har jeg forstået det.

Det, vi vil gøre i stedet for, er at give folk mulighed for at leve af deres kunst, at få betaling for deres kunstneriske arbejde eller kunstneriske udtryk. Det lovforslag, vi skal behandle efter dette punkt på dagsordenen, er første skridt hertil. Næste skridt bliver, at vi forholder os til den redegørelse, der kommer fra Billedkunststudvalget. Den kommer et par måneder inde i det nye år. Der er også en række forslag på det område.

Men det er ikke vores politik at sikre, at sociale ydelser, der er tænkt til andre formål, kan bruges af billedkunstnere som en slags indtægt, en slags borgerløn, som det jo nærmest vil komme til at minde om. Det er ikke min hensigt at gå den vej. Det er hensigten at skabe mulighed for, at skabende kunstnere kan leve af deres arbejde som kunstnere. Der har vi lang vej at gå endnu, men det er den vej, regeringen ønsker at gå.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 65: Forslag til lov om ændring af lov om Statens Kunstfond. (Igangsætningsstipendier til skabende kunstnere).

Af kulturministeren (Ebbe Lundgaard).
(Fremsat 14/11 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Søren Hansen (S):

Som det fremgik af bemærkningerne under redegørelsesdebatten, er det min vurdering eller fortolkning, at kunstnere er lidt gale, de er også skæve, og de er nogle mærkelige skabninger. De passer ikke ind i systemet, men det behøver jo ikke være systemets og systemernes skyld, at det forholder sig sådan.

Det, vi kan konstatere, er, at kunstnerne i hvert fald er så gode og så vigtige, at vi skal passe godt på dem. Det er det, der sker med dette forslag, som faktisk har ganske mange år på bagen. Gode folk i kunstlivet, i det politiske liv og sågar embedsmænd har arbejdet hårdt på denne sag igennem mange år, men det har nærmest været en kamp mod vejrmoder.

Selv har jeg løbet spidsrod til kulturministre, socialministre og arbejdsministre, der hver har haft deres system, og som ikke har kunnet få systemerne til at passe til den situation, som kunstnerne sidder i. Man har ofte mødt det problem, der her er tale om, med noget, der i hvert fald ikke var imødekommenhed.

Nu har vi så klippet en hæl og hugget en tå, eller også er det omvendt, men resultatet er i hvert fald, at vi har fået et forslag. Vi har fået enderne til at mødes. Vi har fundet noget, vi kunne samles om, som kan mildne luften noget for de skabende danske kunstnere.

De trænger til dette forslag. Vi trænger til dem, derfor er dette forslag godt og fornuftigt.

Lad mig så sige en ting i anledning af, at der står nogle bemærkninger til lovforslaget, hvori unge og yngre er nævnt nogle gange, at det ikke står i selve lovtæksten. Men min kommentar til den del af debatten er, at man kan godt være en yngre kunstner, selv om man er lidt ældre som menneske.

Ester Larsen (V):

Dette lovforslag indeholder en massiv udvidelse af livsvarige ydelser. Venstre bakker op om princippet i kunstfondloven, men vi finder ikke anledning til at udvide antallet af ydelser. Livsvarige ydelser bør forbeholdes de sublime præstationer, og man bør holde sig for øje, at talentmassen nok ikke er ubegrænset.

Venstre er positiv over for tanken om at øge mulighederne for arbejdslegater, men vi finder nok den form, man foreslår, lovlig bureaukratisk. Ydelsen bør tildeles efter en vurdering af kvalifikationer kombineret med trang. Det er jo ikke hverken rimeligt eller oplagt at tildele sådanne stipendier til kunstnere, der i forvejen er i stand til at ernære sig af kunsterisk skabende arbejde.

Et stipendium skal selsvagt udelukke modtagelse af anden offentlig forsørgelse. Men hvis tildelingen beror på en trangssituation, så ville det nok være overflødigt efterfølgende at skelne mellem karakteren af forskellige typer supplerende arbejde.

Det virker ikke rimeligt at skulle ofre offentlig arbejdskraft på at sondre, om et indtægts-givende arbejde er kunstnerisk eller ej. Foredrag er på forhånd ophøjet til at være skabende arbejde, men hvor går grænsen mellem foredrag og undervisning? Hvis en musikuddannet person underviser i musik, er det vel skabende arbejde, men hvis han underviser i matematik, hvad er det så? Sådanne distinktioner vil kunne skabe brød til bureaukrater, der er i helt andre lønrammer end de pågældende kunstnere, som oppebærer stipendierne.

Hvis behovskriteriet indgår som supplement til de kunstneriske kvalifikationer, bør der ikke være nogen smålig granskning af indtægtsarter i forbindelse med tildeling af en ydelse, som jo både er beskeden og tidsbegrænset.

Venstre kan altså ikke støtte forslaget, som det ligger, men nok hovedintentionen i stipendietankegangen. Vi foreslår finanseringen klaret gennem en nedlæggelse af Kulturfonden.

Torben Rechendorff (KF):

Da det altså ikke lader sig gøre at lave en sikringsordning for kunstnere – selv på trods af, at Enhedslisten tilsyneladende stadig væk tror på det – så synes vi, at ministerens forslag, sådan som det ligger her, er meget fornuftigt.

Vi synes også, at det er ret og rimeligt, at Statens Kunstfonds bestyrelse skal administrere nyordningen med igangsætningsstipendierne.